27րդ ՏԱՐԻ ԹԻՒ 7217 27 ԴԵԿՏԵՄԲԵՐ 1909 ԿԻՐԱԿԻ 9 Janvier 1910 27me année N. 7217

ԽՄԲԱԳՐԱՊԵՏ
ԵՐ. ՍՐՄԱՔԷՇԽԱՆԼԵԱՆ
Գրութիւնք ետ չեն տրուիր
Բաժանորդագրութեան պայմանները տեսնել Դրդ էջը
ՊՈԼԻՍ, ՂԱԼԱԹԻԱ

10 ՓԱՐԱ

Արեւելք
ՕՐԱԹԵՐԹ ԱԶԳԱՅԻՆ

10 PARAS

آرەولك
ارمنيجه يومى و سياسى غزته
صاحب امتيازى قره كين بوياجيان
درعليه غلطه

AREVEEK
JOURNAL ARMÉNIEN
Cons/ple, Galata

ԿԻԼԻԿԻՈՅ ՈՐԲԵՐՈՒՆ ՀԱՄԱՐ „ԱՐԵՒԵԼՔ“ ԿԸ ՅԱՏԿԱՑՆԷ

1.— Ձեռքէ ծախուած իւրաքանչիւր «Արեւելք»ի վրայ մէկ փարա։— 2.— Վերաբացման թուականէն (14 դեկտ.) յետոյ գալիք բաժանորդագրութենէն իւրաքանչիւրէն 10 ղրշ.— 3. Իբր 800 ոսկի բերքին ունեցած բաժանորդ. պահանջին 100ին 25 ը, այսինքն 200 ոսկի.— 4. Հարսնիքի ծանուցմանց ու մահազդի վրայ 20 ական ղրշ.— 5. Թաղ. խորհուրդի, եկեղեցւոյ, պատարագի ծանուցմանց իւրաքանչիւրէն 5 ղրշ.

ԽՄԲԱԳՐԱԿԱՆ

ԿՂԵՐԸ ԻՆՉ ԿԸՆԷ ՍԱԿԱՅՆ

Մեր ազգային ներկայ կեանքն յուզող հարցերէն մէկը, վերջին ատեններս, մանաւանդ Օսմ. Սահմանադրութեան հաչակումէն ասդին, հակակղերականութիւնը եղաւ։ Պայքար մը սկսած է վեղարին դէմ, որ, ափսո՛ս, իրօք եղաւ, ընդհանուր առմամբ, մարդկութեան մէկ մասին աղէտը, տասնեակ դարերով։ Հայ վեղարը, քրիստոնեայ աշխարհին բոլոր միւս վեղարներուն մէջ, եղաւ ամէնէն նուազ վնասակարը, ամէնէն անմեղն ու խոնարհը։ Այսուհանդերձ ան ահա իր վրայ կը հրաւիրէ սուրն ու սլաքը մտաւորականներու դասակարգի մը, որ ազգային վերածնութեան պայմաններէն մէկը կը նկատէ սեւ վեղարին բզքտումը ու հայ ժողովրդին ձերբազատումը անոր վնասակար ազդեցութենէն։

Պայքարին ուժգնութիւնը և մանաւանդ անոր անժամանակ հանգամանքը զայրոյթ մը առաջ բերին ամբոխին մէջ, ամէն դասակարգերուն մէջ և նոյնիսկ պահպանողական երիտասարդութեան և մամուլին մէկ կարեւոր մասին մէջ, որ սկսաւ պաշտպանել հայ կղերականութիւնը։

Ես իմ մասիս՝ անուղղայ կղերատեաց մը ըլլալով հանդերձ անո՛նց կողմէն եմ որոնք կը հաւատան որ կղերը հայկական իրականութեան մէջ կարեւոր ու օգտակար դեր մը ունի տակաւին կատարելիք, որմէ կարելի չէ հրաժարիլ և որուն պատճառովը դեռ վեղարաւոր դասակարգին գոյութեանը հանդուրժելու ստիպուած ենք։ Ասիկա տեսնելու եղանակ մըն է որ իր արդարացումները ունի և զոր չեն կարող մերժել՝ ամէնէն անողոք և մոլեգին կղերատեացներն անգամ։ Ես կը հաւատամ, օրինակի համար, թէ հայ կրօնական դասակարգին տարրալուծմամբը առաջ գալիք օգուտը ոչինչ է այն վնասին քով որ ատիկա պիտի ունենայ մեր գոյութեանը համար։ Եթէ օգուտը չի ծածկեր վնասը, առայժմ ետ կը կենանք, ուրեմն, այդ կրօնաջինջ ձեռնարկութենէն, սպասելով լաւագոյն ժամանակներու, յարմարագոյն պայմաններու։ Կրօնական դասակարգին երեսէն եթէ այս ազգը հազար հինգ հարիւր տարիէ ի վեր չկործանեցաւ, մէկ կամ երկու դար ալ թերեւս անոր պատուհասումէն զերծ կը մնայ... Աստուծոյ ողորմութեամբը։

Եւ հայ կղերը, այս պայքարին առթիւ, աշխարհական պաշտպաններ ալ գտաւ։ Մէկ կողմէն անիկա հիմա գոհ է որ իրեն աննպաստ այդ շարժումը յայտնուեցաւ, որովհետեւ այդ առթիւ ջերմ ջատագովականներու առարկայ դարձաւ եւ կարծես քիչ մը աւելի իրաւունք տուաւ ինքզինքին՝ աւելի գլուխ բարձրացնելու, աւելի գոռոզանալու, աւելի զգացնելու իր հոգեւոր տիրապետութիւնը մեր ժողովրդեան՝ անուս, ջերմեռանդ ու հաւատաւոր ստուար զանգուածին վրայ։ Մարդիկը, մէկ կողմանէ, մօրուքնուն տակէն կը խնդան իրենց դէմ յարուցուած պայքարին վրայ եւ գոհ են, այո՛, խորապէս գոհ են անկէ։ Անտարբերութիւնը, որ կը տիրէր անոնց շուրջը, դադրած է։ Օրուան մարդիկն են իրենք, մինչեւ իսկ ահա թերթ մը կը հանեն՝ իրենց անկողոպտելի ու նուիրական շահերուն պաշտպանութեանը համար։ Բախտաւոր են։

Բայց սակայն, հայ կղերին դէմ մղուած պայքարը եթէ անժամանակ ու տհաս կը գտնենք, ասիկա պատճառ մը չէ որ թողունք մեր կղերականութիւնը իր ուզածը ընել, չեղիլ իրեն համար գծուած ճամբէն, իր լուծը աւելի վնասակար դարձնելով։ Նոյն իսկ իր շահուն համար, մեր կրօնական դասը պարտաւոր է այլեւս խելքը գլուխը ժողվել եւ մանաւանդ ճշգրիտ ըմբռնումը ունենալ արդի հանգամանքներուն, որոնք հետզհետէ այլապէս տարբեր են քան ինչ որ իրենք կը կարծեն։ Իրենց կողմէ անդարմանելի սխալ մը պիտի ըլլայ հաւատալ թէ երբ մէկ կողմէ ժողովուրդը զարգանայ, ընտելանայ նոր գաղափարներու, լեցուի լայն հայեացքներով, իրենք պիտի կրնան շարունակել դիրքերնին անխախտ պահել՝ առանց հասնելու բարձրութեանը այն մտաւոր ու բարոյական շարժումին, որ սկսած է եւ որ անդադար պիտի շեշտուի՝ բոլորովին նոր կռուանի մը վրայ զետեղելու համար հայկական կեանքը։ Ժամանակին ոգին ու անոր բազմաբարդ պահանջները ըմբռնելը թող իրենց պարտականութեան սահմանէն դուրս բան մը չնկատեն հայ կրօնաւորները։ Իրենց դերը այլեւս ժամուն մէջ ձանձրալի սաղմոսներու ու ալելուեաներու մեքենական յոլովումէն տարբեր բան մը պիտի ըլլայ։ Ատիկա իրենց կոչումին նիւթական կողմն է։ Անոր բարոյական կողմը կայ, որ դժբախտաբար մեծ մասամբ խուսափեցաւ Հայ Եկեղեցիի պաշտօնեաներուն ըմբռնողութենէն։ Իրենց անկումը ահաւասիկ ասոր մէջ պէտք է փնտռել ամէնէն աւելի [illegible] ջանալու, իրենց մտաւորական լճացումին ու բարոյական պզտիկութեան մէջ, ետեւնուն քաշել դեռ անդիտակից ամբոխ մը, զայն իր շահերուն իբր գործիք ծառայեցնելու համար, քահանան և վարդապետը թող իրենց ուժերը և բարեացակամութիւնները ի սպաս դնեն այն զարգացումին, որուն կարօտ է հայը և որուն բացումը կատարուած է այլեւս։ Կղերը, եթէ հիմնապէս պահպանողական յետամնաց իր ուղղութեանը յամառօրէն հաւատարիմ մնայ, օր մը պիտի գայ որ՝ գոյացած նոր ու սաստկավար հոսանք մը պիտի քշէ տանի զինքը թաւալգլոր ու անվերադարձ։ Օր մը պիտի գայ որ այլեւս գոյութիւն չպիտի ունենան այն պատճառները և պատրուակները որոնց այժմ կղերը կառչած է իր կեանքն արդարացնելու համար և որոնք իբրեւ զէնք կը գործածուին՝ հակակղեր պայքարին դէմ ծառացողներուն ձեռքին մէջ։ Օր մը պիտի գայ որ հայ կղերականութիւնը մէս մինակը պիտի գտնէ ինքզինքը՝ անտարբերութեան, հակակրութեան և զզուանքի համատարած զգացումներով տոգորուած ժողովուրդի մը մէջտեղ, եթէ չաճապարէ իր մեղապարտ թմրութենէն սթափիլ, իր կոչումին բարոյական վսեմ հանգամանքը ըմբռնել, և իր օժանդակութիւնը անկեղծօրէն ու անձնազոհօրէն միացնել այն մեծ աշխատանքին, որ սկսած է ահա, սկզբնական քայլերուն մէջ վեհերոտ ու դանդաղկոտ, բայց որ պիտի շարունակուի հետզհետէ աւելի հզօր, աւելի մեթոտաւոր և աւելի տրամաբանական։ Ներկայ խառնաշփոթութեան վիճակէն պէտք չէ խաբուիլ։ Ամէն սկզբնաւորութիւն այդ երեւոյթով կը ներկայանայ։ Կռիւը, աղմուկը, իրարանցումը, որով ահա լեցուած է հայկական կեանքը այս բոպէիս, ժամանակաւոր բան մըն է։ Անիկա, իր ամէնէն անհեթեթ տգեղութեանը մէջ իսկ, երեւոյթ մըն է, շարժում մը յատկանշող, ոգեւորութեան մը մատնող։ Այս ընդհանուր իրարանցումին մէջ՝ կղերը ներկայանալու չէ իբրեւ դասակարգ մը որ առիթէն կ'օգտուի իրեն նպաստաւոր դիրքեր ապահովելու համար։ Օր մը ամէն բան կը խաղաղի, ու ան կրնայ մէջտեղը մնալ, ամօթահար և սասանած։

[illegible] դիտեցի որ, հայ կրօնականները իրաւամբ ինքզինքնին ու իրենց ասպարէզը պաշտպանած ատեննին, այնքան ազնիւ ու մաքուր չներկայացան որքան կը յուսացուէր։ Վարնոց ու նողկալի բաներ ալ ըրին։ Եթէ իրենց դէմ կռիւ կը մղուէր, լա՛ւ, թող վեհանձնութեան քրիստոնէավայել ապացոյցներ տային, փոխանակ քինախնդիր ոգիի մը ամբողջ տգեղութիւնը պարզելու։ Այս ոգին մինչեւ իսկ Ազգ. Խորհրդարանին մէջ ի յայտ եկաւ՝ կրօնականներու վրայ, որոնք հայ կղերը կը ներկայացնեն ազգին բարձրագոյն այդ մարմինին մէջ։ Կատաղի ու վրէժխնդիր վեղարաւորներ չանթեր արձակեցին՝ տոնքիշոթեան ժեստերով՝ ընդդէմ իրենց թշնամիներուն, առանց ընկճումին համար գործածելով աւելի վատ զէնքեր։ Այս ուղղութիւնը, անարժան՝ դիտակից և ուղղամիտ կղերի մը, պաշտպանուած գաւթին շուրջը համակրութիւն ստեղծելու [illegible] Քրիստոս, օրինակի համար, որուն սկզբունքներուն և վարդապետութեանց հետեւողն ու քարոզիչն են կրօնաւորները, այս մեթոտին չհետեւեցաւ իրենց թշնամիներն ամօթահար ընելու և ընկճելու համար։ Ատանց բոլորովին մէյմէկ Քրիստոսներ ըլլալու, մեր կղերականները կրնային սակայն պայքարը դնել աւելի մաքուր գետնի մը վրայ և հոն քշել նաեւ իրենց հակառակորդները, եթէ ատոնք չեղած էին ուղիղ ճամբէն։ Իրենց առաջնորդի աւետարանական դերն ալ արդէն այսպէս կը պահանջէր։ Ինչո՞ւ չըրին։

Մէկ խօսքով, բարեկամօրէն խորհուրդ կուտանք մեր պատուական վեղարաւորներուն որ նա՛խ բնաւ երբեք չաւնեն իրենց ի նպաստ յանձն առնուած պաշտպանութեան գործէն։ Ատոր գլխաւոր շարժառիթը արդէն աւելի փնտռելու է ազգին ընդհանուր շահերուն քան թէ տարամերժօրէն կղերին շահերուն մէջ։ Իրենց արդի հոգեկան ու մտաւոր վիճակով, [illegible] արժանի չեն [illegible] պաշտպանութեան։ Գաղափարն ու հանգամանքներն են որ կը պաշտպանուին աւելի քան թէ իրենք։ Ասիկա թող պարզապէս գիտնան։

Հայկական վերանորոգութեան աշխատալից ու ընդարձակ գործին մէջ ահագին, գերակշիռ դեր մը կատարելու կոչուած է հայ կղերականութիւնը։ Եթէ այդ աշխատանքէն իրեն ինկած բաժինը լոճի մտօք, անթերի, լիուլի կատարելու բարձրութեան վրայ գտնուեցա՛ւ, փրկուած է իր դրութիւնը երկար ժամանակի համար։ Հակառակ պարագան իր դատապարտութիւնն է, իր փճացումը, իր անկանգնելի անկումը։

Ատեն կայ դեռ ամփոփուելու, սթափուելու, մտնելու այն ճամբան որ լաւագոյն հորիզոններ կը տանի, ազգային վերածնութեան վարդագոյն հորիզոնը։

Եր. Սրմաքէշխանլեան

Ն. Բ. ՀԱԳԳԸ ՊԷՅ
ՆՈՐԸՆՏԻՐ ՎԵԶԻՐԱՊԵՏ

«ԱՐԵՒԵԼՔ»Ի ԹԵՐԹՕՆԸ (13)

ԱԼԵՔՍԱՆԴՐ ՏԻՒՄԱ

ԿՈՄՍ ՄՈՆԹԷ-ՔՐԻՍԹՕ

Է.

ՆՇԱՆՏՈՒՔԻ ՀԱՑԿԵՐՈՅԹԸ

—Ոչ, ըսած եմ որ փառասէր է, և ատիկա չարութեան կը մօտենայ, ըսաւ Տանկլառ։

—Ինչ որ է, պիտի տեսնենք, ըսաւ Պ. Մորէլ, հառաչելով։ Շոգենաւ գացէք, ես ալ կուգամ։

Ու երկու բարեկամներէն հեռացաւ, դատական պաշտօնատան ճամբան բռնելու համար։

—Կը տեսնես գործին առած երեւոյթը, ըսաւ Տանկլառ, խօսքը Քատրուսի ուղղելով։ Դեռ փափագ ունի՞ս երթալ Տանթէսը պաշտպանելու։

—Ոչ, անտարակոյս. բայց սոսկալի բան է որ կատակ մը ասանկ հետեւանքներ ունենայ։

—Կրո՛ղ, ո՞վ ըրաւ այդ բանը, ո՛չ ես ես և ոչ ալ դուն, այլ Ֆէրնանը։ Գալով ինծի, գիտես թէ անկիւն մը նետեցի թուղթը. ինծի կուգայ որ պատռեցի ալ։

—Ոչ, ոչ, ըսաւ Քատրուս։ Օ՜հ, այդ մասին ապահով եմ. հովանոցակին անկիւնը տեսած եմ այդ թուղթը, ճմռթկուած ու պլորուած. կը մաղթեմ որ հոն գտնուի դարձեալ։

—Ի՞նչ կ'ուզես որ ըլլայ։ Ֆէրնան գետնէն առած ու ընդօրինակած ըլլալու է. թերեւս այդ յոգնութիւնն ալ կրած չըլլայ. ու կը խորհիմ որ, Աստուած իմ, թերեւս իմ նամակս ղրկած ըլլայ։ Բարեբախտաբար գիրս կեղծած էի։

—Բայց գիտէի՞ր թէ Ֆէրնան կը դաւադրէր։

—Ես բան մը չէի գիտեր։ Ինչպէս ըսի, կատակ մը ընել ուզեցի, ոչ այլ ինչ։ Կ'երեւայ թէ, Արլըքէնի պէս, խնդալով յայտնեցի ճշմարտութիւնը։

—Միեւնոյն բանն է յարեց Քատրուս. շատ մը բաներ աչքէս պիտի հանէի՝ բաւ է որ այդ գործը չը պատահէր և կամ ես չխառնուէի բնաւ։ Տանկլառ, պիտի տեսնես որ մեզի համար աղետաբեր պիտի ըլլայ այդ բանը։

—Եթէ երբեք աղետաբեր ըլլայ մէկուն, ճշմարիտ յանցաւորին անկ է, և ճշմարիտ յանցաւորն ալ Ֆէրնանն է։ Ի՞նչ դժբախտութիւն կ'ուզես որ հասնի մեր գլխուն։ Հանդարտ կը կենանք, բան մը չենք ըսեր ոչ մէկուն, ու այն ատեն փոթորիկը կ'անցնի առանց որոտումի։

—Ամէ՛ն, ըսաւ Քատրուս, հրաժեշտի նշան մը ընելով Տանկլառի և դէպի Մէյլհանի նրբուղիները յառաջանալով, մինչ գլուխը կը ցնցէր և ինքնիրենը կը խօսէր, ինչպէս կ'ընեն բազմազբաղ մարդիկ։

—Լա՛ւ, գործերը իմ կանխատեսած դարձուածքս կ'առնեն. հիմա առաջին նաւապետի պաշտօն պիտի վարեմ, և եթէ այդ տխմար Քատրուսը լուռ մնայ, Նաւապետ եղայ գնաց։ Միայն կը մնայ այն պարագան երբ արդարութիւնը ազատ ձգէ Տանթէսը։ Օ՜հ, բայց արդարութիւնը արդարութիւն է, և ես կը վստահիմ անոր, յարեց Տանկլառ ժպտագին։

Ասոր վրայ, հաշուակալը մակոյկ նետուեցաւ, նաւավարին հրամայելով Ֆարաօն տանիլ, ուր ինչպէս կը յիշուի, Պ. Մորէլ ժամադրութիւն տուած էր իրեն։

* * *

Զ.

ԸՆԴՀ. ԴԱՏԱԽԱԶԻՆ ՕԳՆԱԿԱՆԸ

Կրան-Քուր փողոցը, Մէտուզի աւազանին դիմաց, Բիւժէի կողմէ շինուած և ազնուապետական ճարտարապետութիւն ունեցող տուներէն մէկուն մէջ, միեւնոյն օրը, նշանտուքի հացկերոյթ մը տեղի կ'ունենար։

Այդ խնջոյքին ներկայ գտնուողները ոչ թէ ժողովուրդի զաւակներ, նաւազ ու զինուոր էին, այլ Մարսիլիոյ բարձր դասու պատկանող անձեր։ Նախկին դատաւորներ կային հոն, որոնք հրաժարական տուած էին իրենց պաշտօնէն՝ յափշտակչին օրով. Նախկին սպաներ՝ որոնք մեր զինուորական կարգերէն դասալիք եղած էին՝ Քոնտէի բանակին մէջ մտնելու համար. երիտասարդներ՝ իրենց ընտանիքներուն կողմէ կրթուած, թէեւ այս վերջինները վստահ չըլլային իրենց զաւակներուն ապագայ կեանքին վրայ, հակառակ անոր որ չորս հինգ զաւակ զոհ տուած էին այն մարդուն ատելութեան, որ հինգ տարուան աքսորանքէն յետոյ մարտիրոս մը պիտի դառնար, և տասնըհինգ տարուան վերահաստատութենէն ետքը՝ աստուած մը։

Սեղան նստած էին, և հրատապ խօսակցութիւն մը տեղի կ'ունենար ժամանակակից բոլոր կիրքերուն վրայ, կիրքեր որոնք հինգ տարիէ ի վեր ա՛լ աւելի ահաւոր, կենդանի ու մոլեգին դարձած էին Հարաւի մէջ, կրօնական ատելութիւնները քաղաքական քինախնդրութեանց օգնութեան հասած ըլլալուն համար։

Կայսրը, Էլպա կղզիին թագաւորը, աշխարհիս մէկ մասին վեհապետ ըլլալէ յետոյ, հինգ—վեց հազար բնակիչներու վրայ կը տիրէր հիմա, ան որ տասը զահազար լեզուներ խօսող հարիւր քսան միլիոն հպատակներու սա աղաղակը լսած էր. «Կեցցէ՛ Նափոլէօն»։ Էլպայի մէջ այդ վեհապետին հետ կը վարուէին այնպէս որպէս թէ Ֆրանսա և անոր գահը չպիտի դառնար այլ եւս։ Դատաւորները անոր քաղաքական սխալները ի վեր կը հանէին. զինուորականները Մոսկուայի ու Լայբցիկի վրայ կը խօսէին. կիները Նափոլէօնի ու Ժոզէֆինի ամուսնալուծման վրայ խօսք կը բանային։ Արքայական ձգտում ունեցող այդ հրաւիրեալները ուրախ ու յաղթական երեւոյթ մը ունէին ո՛չ թէ այն մարդուն անկումին, այլ սկզբունքի մը անհետացումին համար, և ներկաներուն կը թուէր թէ կեանքը կը վերսկսէր անոր մէջ, դժնդակ երազէ մը դուրս ելած։

Ծերունի մը, Ս. Լուի պատուանշանը կախած, ոտքի ելաւ և Լուի ԺԸ.ի արեւշատութիւնը մաղթեց իր հրաւիրեալներուն. Սէն-Մէրան մարքիզն էր։

Այդ բաժակաճառին վրայ, որ միաժամանակ կը յիշեցնէր Հարթուէլի աքսորականը և Ֆրանսայի խաղաղասէր թագաւորը, աղմուկ մը սկսաւ. բաժակները բարձրացան անգլիական ձեւով. կիները հանեցին իրենց փունջերը և սփռեցին վրայ տարածեցին։ Գրեթէ բանաստեղծական խանդավառութիւն մը տիրեց։

(Շարունակելի)

„ԱՄԵՆՈՒՆ ՏԱՐԵՑՈՅՑԸ"

ԳՐԱԴԱՏԱԿԱՆ

Ամէն տարի, երբ Թէոդիկ իր «Ամէնուն Տարեցոյցը»ին համար անսայլ կերպով կը ծանուցանէ մեզի տարեկան բովանդակութիւն մը, երբեմն յուսախաբ չ'ըներ մեզ։ Այսպէս իր այս տարուան Նորօրինակ տարեցոյցին կողքին վրայ կարդացնել կուտայ (200 պատկեր, 400 էջ, 2500 նիւթ)։ Այս ցուցամոլութիւնը արդարանալի է մէկէ աւելի պատճառներով։ Գիտենք թէ տարեցոյցի տեսակէտով ոչ ոք հաւասարեցաւ իրեն, նախ որ իրենը միշտ սատար մնաց, չահեկան, հիւթեղ եւ պատկերալից, եւ յետոյ կայ չորրորդ տարիի մը պարագան, ինչ որ կը ցուցնէ թէ պիտի չընկրկի ինք, միշտ պրպտելով, կոկելով պիտի հրամցնէ մեզի տօքիւմաններ, ուր կարելի է գտնել techniqueի սեռ մըն ալ։

Իրմէ զատ, կան սակայն ուրիշ ճաշակաւորներ, եւ եթէ մէկ քանի ներկայանալի տարեցոյցներ հրատարակուած են, անոնք կը մնան սակայն դիւրին յաջողութիւններու կարգին վրայ։

Ոմանք՝ «Ամէնուն Տարեցոյցը»ին լուսաւորութիւնը աջողելու համար դասաւորութեան մը թերացումը մէջտեղ հանեցին, երբ թէ ան խառն ի խուռն դասակուած ըլլար։ Եւ արդէն տարեցոյց ըսուածը կերպով մըն ալ ատոր գոհացում տալու է, ուր ընթերցողին միտքը աւելի կը խրի։ Բայց, բայց այսպէս չըրաւ Թէոդիկ, միշտ դասաւորեց, իւրաքանչիւր սեռի տալով զատ զատ անկիւններ։ Այս տարուանն ևս ատոր ապացոյցն է։ Ա. Չօպանեան՝ իր գնահատական մէկ երկտողին մէջ կ'ըսէ, «անոնք պիտի մնան իբրեւ հարուստ ու հարազատ տօքիւմաններ՝ մեր մտաւոր ու ազգային արդի կեանքը պատկերացնող։ Յետոյ աչքիս կը զարնէ Ա. Յարութիւեանի սա ճիշդ որակումը. «Թէոդիկ, ճարտար կախարդը, վարպետ տարեցուցագիր մըն է։ Աննշարին ճկունութեամբ մը ամէն դասակարգի ընթերցողներուն հետ կը բարեկամանայ, իր խառնափնդոր այլ կենդանի այս տարեցոյցով, ինչպէս է կեանքն իսկ»։

Հարիւր մեծադիր երեսներու վրայ յիշատակուած են ազատութեան շրջանէն մինչեւ այսօր տեղի ունեցած միջազգային կեանքին բոլոր վիճակները, իրենց յատուկ մանրամասնութեամբ։

Երկրորդ բաժինը գրականին յատկացուած է, աւելի չահագրգռական և հիւթեղ։ Այս բաժինը կը բացուի Գրիգոր Օտեանի մէկ անտիպ էջով։ Յետոյ Արշակ Չօպանեան, այս անխոնջ գրագէտը, լսելի կ'ընէ նորագոյն և երկարաշունչ եղերերգուած, զոր կը պչաքէ։ Ուշագրաւ է Դանիէլ Վարուժանի յուռեռա քերթողութիւնը ուր Յոբին «Կորիցէ օրն յորում ես ծնայ…» ին վճիռին տակ տեսակ մը հաճելի ինքնատպութիւն մը կը ստեղծէ։

Ռուսահայ վիպասան Վրթանէս Փափազեան, «Տնակը» կը պատմէ. յեղափոխականներու անկն է այն, սարալանջերու վրայ կերտուած, վիպասանին գրչին տակ ալ վերլուծուած։ Ահարոնեանի վիպական կրակը թէեւ չունի Փափազեան, բայց եղած է արտադրող միտք մը, որ հում նիւթեր կ'ստեղծագործէ։

Վահան Մալէզեանի Սամէնական և գիտակցօրէն անկալ մէկ երկու գողտր սօնէներէն յետոյ կուգայ Տիգրան Կամսարականին «Վիրաւոր փառքը»՝ հանրածանօթ Բարթողիմէոս Զամչեան եպիսկոպոսի տեղապահութեան անցքը հեգնող ճշգրիտ նկարագրութիւն մը, ուր Կամսարական կը ներկայանայ իր bijoutier կոչումին մէջ։ Bijoutier կ'ըսեն այն գրողին, որ բառի մը փոփոխման համար հեռագիր անգամ կը քաշէ։

Եղիա Տէմիրճիպաշեանի անտիպ ձեռագիրը նոյնութեամբ կը տեսնենք այս տարեցոյցին մէջ, ալիքաձեւ ձեռագիր մը, որուն գրալուծումը ատենով կատարուած է Ա. Յարութիւնեանի կողմէ, բայց չեմ գիտեր թէ ձեռագրերուն տեսակէտէն կարելի՞ է դատողութիւններ կազմել. այս պարագան եւս կասկածի տակ է դեռ։

Ռ. Որբերեան, հեռաւոր ափերէն, սգաւորիչ եղերերգ մը կը նուիրէ Եղիայի յիշատակին։ Սիպիլ քիչ մը անջիր արձակին կը յաջորդէ Սիամանթօյի դիւցազնութիւնը։ Զիֆթէ-Սարաֆ՝ ուրիշ անգամներէ աւելի իր «Լիկուածներ»ին մէջ պէտք է չնորհաւորել։ Սոսկալիօրէն այժմէական դրուագ մըն է ծանօթ մեծ Եղեռնին։ Սրմաքէշխանլեան՝ կը ներկայանայ իբր նորավիպագիր, որուն «Յուռութք»ը, զոր կարդացած եմ 1907ի Անահիտներուն մէջ, կրնայ միս մինակը փոխանակուիլ զօհրապեան նորավէպներու ամբողջական հատորին հետ իսկ։ Ամէնուն Տարեցոյցին մէջ իր ունեցած «Ձկնորսին Սէրը» նորավէպն ալ ճշգրիտ վերլուծումն է կոյր ձկնորսի մը, որ իր նշանածէն կը մերժուի չատ ինքնատիպ պարագաներու տակ։ Թէքէեանի քերթուածին մէջ բանաստեղծութենէն մաս մը աւելի երգիծականութիւն կայ։ Ասիկայ արտասահմանէն եկած կարգ մը գրողներու յատկանիշն է։

Զմոռնամ ըսել թէ իւրաքանչիւր գրողին կենսագրական համառօտ գիծերը ուշագրաւ են, ոմանք իրենց մասին յիշած են անվերագրելի կէտեր, այնպէս կարծեցնելով թէ տարեցոյցի հեղինակը իր կողմէ յիշատակեր է։ Անկեղծութիւնը հոն է երբ գրողը առաջին դէմքով կը խօսի իր վրայ, ինքնահամոզութեամբ և ոչ ինքնահաւանութեամբ, ինչպէս բրած են մէկ քանիներ միայն։ Արտաշէս Այվազեանի և Վահան վրդ. Պարթիզակցիի ինքնակենսագրականները կ'արժէ իբր յաջող երգիծականներ արտասանել թատերաբեմերէն։ Առաջինը՝ որկորային, երկրորդը՝ բաղդախնդրական։

Հրանտ Նազարեանի կենսագրականին սա տողերը Թրքահայ գրականութեան հասցէին յաւակնոտ հեգնանքներ են.

«Իր գրիչը Պոլսահայ Մամուլի ազատագրումի Թուականէն սկսեալ՝ նուիրած է ընկերվարական վարդապետութեան ու Կովկասահայ բանաստեղծունի՝ Շուշանիկ Կուրղինեանէ վերջ՝ ինք առաջին Թրքահայ բանաստեղծն է որ կը քնարերգէ Ստեղծագործ Աշխատանքի ու Ջարթօնքի երգը՝ Կեղծիքի ու Անարդարութեան ճիրաններուն տակ ճնշուող ու արիւնաքամ հոգիներուն համար»։ Ամէն մարդ ինչպէս որ իր մասին գրելը գիտէ, Պր. Նազարեանն ալ իր վրայ գրելը գիտէ։ Իր յաւակնոտութիւնները (քանզի Թէոդիկի կողմէ յիշատակուած չէ'ն կրնար ըլլալ) ինծի կը յիշեցունէ ձեռագիր-խմորատիպ չարաթաթերթերու մէջ մերժ արձագանգուած գլխիրական, անգիտակից ծայրայեղութիւնները անծանօթ, օտարոտի թերթերուն մէջ։ Բանաստեղծութիւնը, ակէց եւք, պիտի մշակէ եղեր ընկերվարական գետնին վրայ։ Մենք գիտենք թէ այս ճիւղին մասին արձակագիրներ հատորներ գրած են, խմբագրապետներ՝ խմբագրականներով տքնած են, և դարձեալ անցողակի և կանխահաս անցքեր նկատուած են անոնք։

Ինքնակենսագրականներու մէջ, Ազգ. գործիչներէն բրօֆ. Կ. Թումաեանի կեանքը սքանչացումով կը կարդանք։ Մարզուանի Անաթոլիա Գոլէճին գլխաւոր հիմնադիրը լուրջ ու խոհուն ճամբաներ կը գծէ քաղաքական մռայլ հորիզոնին վրայ։

Յով. Սէթեան, որ կը սիրէ յաճախ պայրընական հառաչքները, բաւական թօթափած ըլլալ կը թուի ութսունական թուականներուն յատուկ դրոշմը. իր մէկ բանաստեղծական արձակը այդ ուրախալի կէտը կը զգացնէ։

Եդուարդ Գոլանճեանի խաչէ ի խաչ քերթուածին սա երկու տողերը վեր առնենք, թէեւ նպատակս մանրամասնութիւն չէ. չատ անգամ չարաթաթերթերն անգամ դիտողութեան բովէն կ'անցնին, ուր մնաց սատար տարեցոյց մը.

Համրէ՛ զանկերն որ, տերեւի պէս աճման,

Աչնան տերեւները տնկուող չեն կրնար ըլլալ, և յետոյ գանկերը տերեւներու պէս տափակ չեն։ կ'երեւի զանոնք իր գանկին վրայ ձեւած ըլլալու է Գոլանճեան. պէտք է ըսել.

Համրէ՛ զանկերն, որ ուռիի պէս կ'իյ-
նան զուր
. . . . աշտարակէն քու կեանքիդ։

Ռ. Սեւակի Վերջին օրօրին մէջ սա քառեակը վեր առնենք.

Հօրդ վրայ երբ անշո՛ւնչ չինկայ ես,
Զի ուխտեցի Հռովմի է՛գ գայլի պէս,
Նո՛ր Ռոմուլոս մը դիեցնել ստինքես…:
Օրօ՛ր ըսեմ քնանաս։

Որբիկի մը բերանը դրուած այս անհամեմատ ոգեկոչումը աւելորդ և անիմաստ է, նամանաւանդ օտարոտի մէջբերում մը, հետեւաբար կրկնակի անհասկնալիութիւն։

Հրանդ (Մելքոն Կիւրճեան) ժողովրդային փնտռուած աւանդութիւն մը կը հիւսէ, ինչ որ հում նիւթերու պատկանող տոհմիկ ստեղծագործութիւն մըն է։ Շահան Նաթալիի քերթուածը «աղդար պատուհասը» հակառակ բառերու անպէտ գլխագրին՝ Օհաննոս յաւռնութիւնն ալ կը գլէ։ Ցաւն անգամ կարդացի, չկրցայ գաղափար մը հանել, խրթին կամ մթին գրուածքներու բանալիին աղէկը ունիմ, բայց չկրցայ բանալ այդ դուռը, որուն, աւա՜ղ, պատուհանն ալ չկայ, այն ատեն Շահան Նաթալիի պէս, ձեռքս Թօրիչէլլիին երկարած՝ պոռացի։

Ծիրնի առաջին սուր մըն էր բոց մարդկութեան հոգիին։ Թէոդիկ՝ որուն գրուածքներուն համար չատ անգամ «կուտ ունի» բացատրութիւնը կուտանք, պայմանագրական աստիճանին վրայ ակամայ կեցած՝ պերճելեթեալ բացատրութեամբ մը «դեռատի բանաստեղծ» մակդիրով կ'օծէ Շահանի (Նաթալի՝ անբաղդ ըսել է) ճակատը։

Արամ Նիկողոսեանի (Մանիշակարմ) գրուածքը կլիրեան անհարկու գրուածներէն է, որոնց ընթերցումը աւելի կը սրէ մեր փափաքը։

Այս անանման առակներէն վերջ կը հանդիպինք Վահրամ Թաթուլի քերթուածին, որ քանի մը տողերով անհամ և անչուռնչ հատուած մըն է։ Ֆանթէզիական խիստ ընտիր գրուածքներու փնջիկները ցոյց կուտան թէ տարեցուցագիրը կարգ մը երկարաշունչ երգիծանքներու գեղեցիկ ամփոփումները հրամցուցած է, որոնք ամէնէն դժուարահաճին անգամ անակնկալի ակռաներ կ'երտել կուտան։ Կրօնքին բաժինը կը բանայ Մաթր Հէրպէրթ Ալէն, որ հայերէն լեզուն սահուն կերպով կը գրէ. մասնաւորաբար Թէոդիկի տարեցոյցին խիստ այժմէական, նոյնքան խիստ չահագրգռական լուրջ տեսութիւն մը պատրաստած է Հայաստանեայց Առաքելական Սուրբ Եկեղեցիի նկատմամբ։ Կ'արժէ որ ամէն հայ անհատ ընթեռնայ այդ նպաստաւոր հայեցակէտերուն, որոնք հեղինակին անձին չափ անաչառ դրոշմ մը ունին։ Ծանօթ ձայնագրագէտ Կոմիտաս վարդապետ դիզնէային երգ մը ձայնագրած է, ինչպէս նաեւ Ահարոն Մարգեան նորաձայն Հայր մեր մը։ Բանասէր Բասմաջեան ցոյց կուտայ իր բեւեռագիտութիւնը, և ծանօթ բանասէր Յովհաննէս Գազանճեան խնամքով կը գծէ հայագէտ Հրաչեայ Աճառեանի բանասիրական բեղուն կեանքը. անոր երկասիրութիւններէն երկուքը միայն մնացած է յիշատակել։ Մեծանուն գիտնական հայր Տաչեանի հմտութեան գիծերը պարծանքով կը կարդանք։ Անծանօթ խոնարհ գրիչ մը ուրուագրած է անոր բազմարդիւն կեանքը իբր «Վիեննական Մխիթարեանց պարծանքը» և «Հայ ազգին սաղը»։ Ստեփան Փափազեանի ազգային կեանքը կը մերկանայ, կը վերլուծուի կենսագիր Ալպօյաճեանի կողմէ։

Այսպէս, կան գիտական պիտանի ուսումնասիրութիւններ, գաւառական պրզտիկ բառարաններ։ Պոլսական հայաթերթերը նշանակուած են իրենց խմբագրին լուսանկարով։ Այս դասակարգին մէջ, պէտք է զանց ընել յիշատակելու այն կարգ մը անտի թերթերն, որոնք չահադիտական նկատումներով հրատարակուած և իրենց դրամին արդիւնքը ստորնութեամբ գտած ըլլալնուն՝ համապատասխան նպատակներ, դիտաւորութիւններ սերմանած են։ Երուսաղէմի «Ջոյգ դիւցազունք»ին դրամովը հրատարակուած այդ աղկաղկ, ողորմելի բաչալիսները պէտք է զանց ընել լուրջ հատորի մը մէջէն։ Երուսաղէմի կորած, լպիրշ բրուտի ամանները, յանդգնեցան մինչեւ անգամ երեսփոխանական և ուրիշ ազգային ժողովներու սեղանները ցեխոտել։ Եւ հակակշռական հասանքին բուն պատճառները կը բխին սաղիմական գուռներէն։

Ամէնուն տարեցոյցը, ամանորի օրէ բուն և անկէ վերջն ալ, կրնայ հանդիսանալ ամէնէն ներկայանալի աշխատասիրութիւնը, խառնուած՝ գեղարուեստական ճաշակներով, գրական, այժմէական զրուցներով և երգիծական ամէնէն նուրբ պէսպիսութիւններով։

ԼԵՒՈՆ ԼԵՍԱՀԱՆԵԱՆ

ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ԲԱԺԻՆ

ՅՈՒՆԱՍՏԱՆ

Աթէնքի մէջ, Ցունուար 24ի իրիկունը, հրդեհ ծագեցաւ արքայական պալատան մէջ և հրոյ ճարակ եղաւ կեդրոնական մասը, ուր կը գտնուէին գահոյից սրահը, աւարներու և ընդունելութեան սրահները։ Անկախութեան պատերազմին թանկագին յիշատակներ որոնք կը զարդարէին այդ սրահները, այրած են։ Պալատը չէր ապահովագրուած. բայց կահ կարասին 1,200,000 ֆրանքի ապահովագրուած էր։ Հրդեհի միջոցին արքայական ընտանիքը բացակայ էր պալատէն և կը գտնուէր Թաթօյի պալատը, ուր կը բնակէր ժամանակէ մը ի վեր։ Հրդեհուած պալատը 1836ին սկսած էր չինուիլ և աւարտած 1843ին։ Քառանկիւն ընդարձակ չէնք մըն էր՝ պանտելիկեան մարմարով չինուած, բայց արտաքին երեւոյթը չատ պարզ էր ու միօրինակ, զօրանոցի նման բան մը. անանկ որ չատ հարուստ Աթէնացիներ աւելի հոյակապ բնակարաններու մէջ կը բնակին քան թէ իրենց թագաւորը։ Սորիկոս յայտարարեր է թէ իր ծախքովը վերաչինել պիտի տայ այրուած պալատը։

*** Երեսփ. Ժողովին մէջ ելմտական նախարար Պ. Էվթաքսիաս ներկայացուց երկու օրինագիծեր՝ արտօնելու համար հելլէն կառավարութիւնը երկու փոխառութիւններ կնքել, որոնց մէկը 150,000,000, երկաթուղիներու և ուրիշ հանրօգուտ չինութիւններու համար։

*** Նորկրոս Թագաւորին չուրջը գտնուող անձինք կը հաւաստեն թէ վեհապետը սաստիկ ազդուեր է վերջին միջադէպերէն և վար կը զարնէ զինուորական դաչնակցութեան ընթացքը։ Այս դաչնակցութիւնը վերջերս պահանջած էր կառավարութենէն որ ներքին գործոց նախարար Պ. Թրիանդաֆիլաքոս հրաժարի, օտար ընկերութեան մը հանքային մենաչնորհ մը տուած ըլլալուն, ինչ որ հակառակ էր դաչնակցութեան կամքին։ Նախարարը կը հրաժարի և անոր պաշտօնը փոխանորդաբար կը վարէ ելմտական նախարար Պ. Էվթաքսիաս։ Սպաներու կուսակցութիւնը որոշած է յաղթել ամէն ընդդիմութեան։ Կը հաւատացուի որ եթէ գոհացում չտրուէր զին. դաչնակցութեան՝ այս վերջինը մտադրած էր լուծել Երեսփ. Ժողովը, պաշտօնական վիճակ յայտարարել և Մավրոմիխալիսի դահլիճին տեղ գործոն դահլիճ մը բերել, ինք ընտրելով անոր անդամները։

* * *

ՄԱԿԵԴՈՆԱԿԱՆ ԽՆԴԻՐԸ

(Սօֆիայի «ՏՆԵՎՆԻԿ» լրագրէն)

Մակեդոնական խնդիրը մինչեւ 1908 Յուլիս 11 գոյութիւն ունէր։ Մինչեւ այն ատեն, այդ խնդիրը լուծել կ'աշխատէին յեղափոխական քօմիթէները, Պուլկար կառավարութիւնը եւ բարեկարգութեան ձեռնարկող Եւրոպացիները։ Երիտ-Թիւրքերը իրենց զինուորական չարժումով լուծեցին զայն։ Հիմա խնդիրը իր առջի վիճակին մէջ գոյութիւն չունի։ Այսօր Ռումէլիի նահանգներու ինքնօրինութեան մասին ո՛չ Պուլկարիոյ, ո՛չ Եւրոպական դահլիճներուն եւ ո՛չ ալ Օսմ. Խորհրդարանին մէջ կը խօսին։ Բայց մեր մամուլը դարձեալ Մակեդոնական խնդիրով զբաղիլ սկսաւ։ Թիւրիմացութեան տեղի չտալու համար ստիպուած ենք փութով ըսելու որ ասիկա հին եւ ծանօթ խնդիրը չէ. որովհետեւ, ասոր տրամաբանական հետեւութիւնն այն է որ հին մակեդոնական խնդիրին լուծումին համար գործածուած հին դրութեանց կիրարկումը անկարելի է հիմա։ Խնդիրը այսօր ո՛չ թէ Թուրք-պուլկար ազգութիւններուն՝ այլ Թուրք և պուլկար կառավարութեանց խնդիր է։

Այս պատճառաւ, փոխանակ հին բառերուն նոր իմաստ տալու, ո՛չ թէ Մակեդոնիոյ խնդրին, այլ Թուրք-պուլկար խնդրին մասին խօսելու ենք։ Թուրք-պուլկարական ներկայ վիճակէն առաջ եկած խնդիրը այնքան նշանակալից է որ, կարելի չէ զայն դիւանագիտական խորամանկութիւններով մէջտեղէն վերցնել։ Մինչեւ որ արմատական կերպով մը չլուծուի այս խնդիրը, երկու ազգերուն ու կառավարութիւններուն միջեւ չարունակական խաղաղութիւն գոյութիւն չունենար։ Խնդիրին այսպէս լրջօրէն լուծուիլն ալ երկուց կերպով կ'ըլլայ. չափաւորութեամբ եւ համարձակութեամբ։ Պուլկարաթուրք ազգութեանց իմացականութեան վիճակը թոյլատու է որ անոնք հաւասար իրաւունքներու տիրանալուն չնորհիւ իրենց անձնական կատարելագործութեամբը զբաղին և իրարու մօտենալով հանդարտ ապրին։ Այս հարցումին տրուած հաստատական պատասխանը կրնայ մեզի առաջնորդել դէպի պուլկարաթուրք խնդրին լուծումը։ Սակայն իրականութիւնը կը ցուցնէ թէ, հակառակ պուլկար ազգին ու կառավարութեան ջանքերուն, Թուրք ազգն ու կառավարութիւնը այս միտքը չունին։ Թուրքերը՝ Պալքաններու միա՛կ տէրը ըլլալ ուզելով, զմեզ իրենց է՛ն մեծ ու վտանգաւոր թշնամին կը համարեն եւ իրենց բոլոր ուժով մեր վրայ յարձակելով, ջնջել կ'ուզեն մեզ։ Այս կը նշանակէ թէ խնդիրը լուծելու համար կռիւէն ուրիշ միջոց չկայ։

Թուրք ազգը այսօր կ'ըսէ թէ «Մակեդոնիոյ և Էտիրնէի կողմերը գերիշխան ազգը մենք ենք և դարձեալ մենք պիտի մնանք»։

Մենք ալ ասոր ամէնայարմար կերպով կը պատասխանենք. «Կա՛մ դուք, կա՛մ մենք։»

Թուրքերը մեզ կռուի ասպարէզը կը հրաւիրեն. եթէ անոնց հրաւէրը չընդունինք, պուլկարական նուիրական բաղձանքներուն դէմ ոճիր գործած և վախկոտ ազգ մը եղած կը սեպուինք։ Ա՛լ միջին ճամբայ չկայ։

Պուլկար ազգին ա՛լ չվայլեր որ երիտասարդ-Թուրքերուն յայտնէ իր վիճակը։ Այս մարդոց հանդէպ երբե՛ք ձեւակերպութիւններով չզբաղելով, պէտք է իր'սա միջոցներով, այսինքն պուլկար բանակին ուժովը դիմադրենք։ Պուլկար կառավարութիւնը այսօր միակ պարտականութիւն մը ունի, այն է՝ իր բանակին կռթնելով, վճռական կերպով պահանջել որ Պուլկարիոյ դէմ Թուրքիոյ ներքին քաղաքականութեան վերջ մը տրուի։ Ասոր իմաստը այն է թէ՝ «Մենք մեր ազգային չահերը ո՛չ թէ միայն յայտագիրներով, այլ մեր զէնքին զօրութիւնովը կը պաշտպանենք։»

Մակեդոնական խնդիրը մեռած է։ Սակայն Թուրքպուլկար, կամ աւելի ճիշդը, պուլկարական խնդիրը բացորոշ կերպով գոյութիւն ունի։ Պուլկար կառավարութեան կը մնայ այս խնդիրը դիւանագիտական սեղանին վրայ դնել. բայց ո՛չ թէ զայն լուծելու համար աղաչելով, այլ յայտնելով թէ պատմական պահանջք մը մերժելէն այսինքն բարբարոսական վարչութիւններ հիմնելէն ուրիշ և ո՛չ մէկ բանի ընդունակութիւն ունեցող Թուրքերը եւրոպայի սահմաններէն դուրս պիտի հանէ։

Երէկուան Իգտամ, պատասխանելով Տնեվնիկի այս բուռն յօդուածին, կ'ըսէ թէ այդ թերթին նպատակն է ինքզինքը բուռն ազգայնական և իբր թէ ազգային իրաւունքներու պաշտպան ցուցնելով, իր թերթին գոյութիւնը ապահովել։

Պուլկարիոյ բուն միջակ դասակարգը այդ երկրին հանրային կարծիքին աստիճանաչափն է։ Սակայն Տնեվնիկ այդ դասակարգին իբր թէ մատուցած ծառայութիւնը իր ցուցուցած սրտայօժ նպատակին բոլորովին հակառակ է։ Այդ լրագիրը պարտաւոր է իր հայրենիքին օգուտն ալ մտածել. Տնեվնիկ ընդունելու է որ օսմանցիները, ինչ միջոցով որ ըլլայ, խնդիրին լուծումէն փախչող մարդիկ չեն։

Միւս կողմէ, Իգտամ կը հրատարակէ ուրիշ պուլկար լրագրի մը մէկ յօդուածը՝ ուր աւելի բարեկամական և չափաւոր կերպով կը խօսուի Թուրքիոյ և Պուլկարիոյ յարաբերութեանց մասին։

ՆԵՐՔԻՆ ԿԵԱՆՔԸ

ՆԱԽԱՐԱՐԱԿԱՆ ՏԱԳՆԱՊ

Հաքքը պէյ. այսօր մայրաքաղաքս կը հասնի պայմանադրական կառախումբով։ Արտաքին գործոց նախարարութեան ուղղած իր հեռագրով, առջի օր, Հաքքը պէյ կը ծանուցանէր Բէշթայէն ճամբայ ելած ըլլալը։ Աւասիկ այդ հեռագիրը.

«Այս իրիկուն Բէշթայէն կը մեկնիմ. Պելկրատի ճամբով կիրակի առտու հոս կը հասնիմ»։ ՀԱՔՔԸ. Հռոմի դեսպան

Դիտելի է որ Հաքքը պէյ, որ Սուլթանին կողմէ եղած հրաւէրին վրայ, նոր Դահլիճը պիտի կազմէ, երբ Հռոմի դեսպան կը ստորագրէ։ Զարմանալի չէ այդ բանը, քանի որ նոր նախարարութեան կազմութենէն յետոյ միայն Եպարքոս պիտի անուանուի վերջնականապէս։ Արդէն, ինչպէս ծանուցինք, արձակուրդով մայրաքաղաքս կուգայ։ Հանդիսաւոր ընդունելութիւն մը պիտի ըլլայ Հաքքը պէյի, երբ Պոլիս ժամանէ։ Իրաւագիտական և Միւլքիէի վարժարանին ուսանողները խանդավառ ընդունելութիւն մը պիտի ընեն իրենց նախկին ուսուցչին, նուագախումբի մը ընկերակցութեամբ։ Կառախումբը, Սիրքէճիի կայարանը ժամանած պահուն, ուսանողները պիտի ծափողջունեն Հաքքը պէյը։ Ուսանող մը ուղերձ պիտի արտասանէ՝ Հաքքը պէյի ուղղուած։ Սուլթանին կողմէ Հաքքը պէյի դիմաւորելու պիտի երթան պալատան առաջին քարտուղարը Խալիտ Զիա պէյ և երկրորդ սենեկապետ Թէվֆիք պէյ։

*** Բարիզի Թան թերթը Հաքքը պէյի հետեւելիք քաղաքականութեան վրայ խօսելով կ'ըսէ թէ նոր Եպարքոսը չպիտի կրնայ ընդարձակ ծրագիրներ իրագործել, որովհետեւ ապագան ո՛չ թէ պաշտօնական իշխանութեան մը, այլ ոչ-պաշտօնական իշխանութեան մը կը պատկանի։ Այդ պայմաններուն մէջ կառավարել, կ'աւելցնէ բարիզեան մեծ օրաթերթը, դժուար պիտի ըլլայ, եթէ ոչ՝ անկարելի։ Բարիզի Աքսիօն թերթը պատասխանելով Թանի գրածին, կը յայտարարէ թէ ձգելու է որ անգլ. լրագիրները անցեալին պէս նորէն սխալ գործեն և ցուրտ ընդունելութիւն մը ընեն Հաքքը պէյի ալ, ինչպէս ըրին Հիւսէյին Հիլմի փաշային։ Նոյն թերթը կը յարէ թէ ֆրանսամասոն ըլլալու պատճառ ալ եթէ ունենայ, դարձեալ մեծ վերապահումով պէտք է չարժի, չվտանգելու համար Երիտասարդ-Թուրքիան։

*** Հաքքը պէյի ծրագրին վրայ Նոյէ Ֆրայէ Բրէսէ Աւստրիական թերթին հետեւեալը կը գրեն Հռոմէ. «Հաքքը պէյ դեռ չէ ընդունած Եպարքոսութիւնը։ Պոլիս կ'երթայ՝ արդի վիճակին վրայ տեղեկութիւններ առնելու համար։ Կառավարութեան և Հաքքը պէյի միջեւ խորհրդակցութիւններ չեն կատարուած։ Իր գաղափարներուն հաւանութիւն յայտնող գերակշիռ կուսակցութիւն մը եթէ գտնէ, Հաքքը պէյ պիտի ընդունի Սուլթանին կողմէ իրեն յանձնուած Վարչապետութիւնը։ Եթէ այդ բանը վերջնական հանգամանք մը չստանայ, Հաքքը պէյ չպիտի ուզէ Եպարքոսութիւնը ստանձնել։ Հաքքը պէյը ճանչցողները կ'ըսեն թէ խաղաղութեան ու կանոնաւորութեան կողմնակից է, և վստահ է որ երկրին բարգաւաճումը ու երջանկութիւնը կարելի կը դառնայ օրէնքներու անաչառ գործադրութեամբը։ Ատոր համար ալ պէտք կայ զօրաւոր կառավարութեան մը և գերակշիռ ու անձնուէր կուսակցութեան մը։ Հաքքը պէյ արտաքին քաղաքականութեան մասին չպիտի չեղի իր նախորդին ընթացքէն։ Իրերու վիճակին պահպանումը անհրաժեշտ է՝ որպէս զի օսմ. կառավարութիւնը ներքնապէս և արտաքնապէս զօրանայ։ Այդ բանին համար ալ ամէնէն առաջ պիտի դիմէ իրերու վիճակին անփոփոխ չարունակութեան փափագող տէրութեանց և ամէնէն աւելի Աւստրիոյ պաշտպանութեան։ Վերջերս, յաճախ, պալքանեան դաշնակցութեան մասին կը խօսուի ու կ'աշխատուի, բան մը որուն նպատակն է իրերու անփոփոխ վիճակը չարունակել Պալքաններուն մէջ։ Օսմ. կառավարութիւնը մինչեւ հիմա այդ խնդրով չէ զբաղած և այդ մասին ո՛չ մէկ կողմէ առաջարկ եղած է իրեն։ Երբ Թուրքիա և Աւստրիա միանան՝ Պալքաններուն մէջ խաղաղութիւնը չի վրդովիր բնաւ։ Պալքանեան դաշնակցութիւն մը այդ միութեան չափ կարեւորութիւն չի կրնար ունենալ։ Գալով կրետական խնդրին, Հաքքը պէյ կ'ընդունի պաշտպան տէրութեանց տեսակէտը։ Եւ այդ տեսակէտին ուրիշ բան չէ եթէ ոչ թոյլ չտալ որ օսմ. կառավարութեան և Յունաստանի միջեւ յարաբերութիւնները խանգարուին՝ կրետացիներուն տրուած մենաչնորհներուն յառաջ գործադրութեամբը։ Օսմ. կառավարութիւնը խաղաղութեան կը բաղձայ փառաւոր վիճակի մէջ։ Ո՞չ ոք կրնայ Թուրքիոյ առաջարկել որ ան իր փառքն ու արժանապատուութիւնը մոռնայ, պալքանեան տէրութեանց հետ բարեկամական յարաբերութիւններ ունենալու համար։

ՄԻՋԱԴԷՊ ՍԱՀՄԱՆԱԳԼԽԻՆ ՎՐԱՅ

Երէկ ծանուցած էինք թէ միջադէպ մը պատահած է Թունուզի սահմանագլխին վրայ՝ Աֆրիկեան Տրիպոլսոյ Թուրք զինուորներուն և Թունուզեան զօրքերուն միջեւ։ Նոր տեղեկութեանց նայելով, Թուրք զինուորներ Թունուզի հողը մտնելով, հրացանի քանի մը հարուածներ պարպած են ֆրանսական ջոկատի մը վրայ ու ետ քաշուած են։ Մաթէն կ'ըսէ թէ ֆրանսական զօրքերը պատասխանելով՝ Թուրք զօրքեր վիրաւորուած են։ Հրամանատար Տօնօյի ձին վիրաւորուած է։ Այս միջադէպին լուրը սկիզբը յուզում առաջ բերած է Բարիզի մէջ։ Արտաքին գործոց տնօրէն Պ. Պաքուէթ խորհրդակցած է Պ. Պրիանի հետ, և դիմումներ եղած են Բարիզի օսմ. դեսպանին մօտ։ Կ. Պոլսոյ ֆրանսական դեսպանը արտաքին գործոց նախարարին բնակարանը երթալով՝ բերանացի վեկոյց մը ըրած է միջադէպին վրայ։ Նախարարը յայտարարելով որ պաշտօնական տեղեկութիւն մը չէ հասած, բարեկամական հաւաստիքներ ընծայած է։ Թուրք թերթերը կ'ըսեն թէ նախարարին ու դեսպանին տեսակցութիւնը չատ սիրալիր եղած է։ Բարիզեան թերթերը ցաւ յայտնելով ծագած միջադէպին վրայ, յոյս կը յայտնեն որ Թուրքիոյ և Ֆրանսայի բարեկամական յարաբերութիւնները չպիտի խանգարուին այդ պատճառաւ։ Սիէքլ դիտել կուտայ թէ այդ կարգի թիւրիմացութիւններ չպիտի պատահէին, եթէ երբեք Բ. Դուռը, 1909ի գարնան, կարգադրէր այն միջազգային դժուարութիւնները, որոնք հին ըէժիմէն մնացած էին։

ԿՐԵՏԷԻ ԽՆԴԻՐԸ

Կրետէի Երեսփ. Ժողովին անդամները չեն յաճախեր նիստերուն։ Անցեալները, գիւղի մը մէջ, հարուստ իսլամի մը վրայ երեք անգամ զէնք պարպուած է քրիստոնեաներու կողմէ, առանց հետեւանք մը ունենալու։ Թասվիրի Էֆքեար դիտել կուտայ այդպէ՞ս կը պաշտպանուին Կրետէի իսլամները, ու կը մաղթէ որ Աստուած օգնութեան համար անոնց։

*** Գերմանական Ձայթ լրագիրը կ'ըսէ թէ, Կրետէի խնդիրը ծանրակշիռ հանգամանք մը առած ըլլալուն, Բ. Դուռը մտադրած է ձեռնարկներ ընել, բայց անոնց գործադրութիւնը դահլիճին կազմութենէն ետքը պիտի կատարուի։

*** Տէյլի Թէլէկրաֆ Կրետէի մասին խօսելով կը գրէ թէ Թուրքիոյ վեհապետական իրաւունքները կղզին վրայ՝ պաշտպան տէրութեանց կողմէ ապահովուած են։ Կրետական կառավարութեան ըրած երդումը գործնական արդիւնք մը չունի։ Նոյն թերթը դիտել կուտայ թէ Թուրքիա թերեւս անգիտանալ ուզէ այդ միջադէպը, բայց սա ստոյգ է որ կրետական հարցը բաց դուռ մըն է, ուրկէ ամէն վայրկեան կրնան ծագիլ անհաճոյ կնճռոտութիւններ։

ՀԵԼԼԷՆԻ ՄԸ
ԴԱՏԱՊԱՐՏՈՒԹԻՒՆԸ

Մանասթըրէն կը հեռագրեն թէ տեղւոյն պատժական ատեանը երեք տարուան բանտարկութեան դատապարտած է Մանասթըրի Հելլէն հիւպատոսարանին քարտուղար Պ. Մէրսիթիսը և իր ընկերը Պ. Մանասոն՝ չորս տարուան, յունական քօմիթէներուն հետ յարաբերութիւն ունենալնուն համար։ Միւսները անպարտ արձակուած են։ Հելլէն կառավարութիւնը Աթէնքի օսմ. դեսպան Նայիպ պէյի բողոքած է՝ Պ. Մէրսիթիսի դատապարտութեան դէմ։

ԾՆՈՒՆԴԻ ՏՕՆԸ

Մայրաքաղաքիս օրթոտոքս եկեղեցիներուն մէջ Ծնունդի տօնը հանդիսաւորապէս կատարուեցաւ։ Այս առթիւ Ռուսական դեսպանատան մատուռին մէջ պատարագ մատուցուեցաւ, որուն ներկայ էին դեսպանը և դեսպանատան ու հիւպատոսարանի պաշտօնեաները, ռուսական պահականաւին հրամանատարը և նաւազները, ինչպէս նաեւ ռուս երեւելիներ։ Յունական դեսպանատան մատուռին մէջ ալ պատարագ մատուցուեցաւ ի ներկայութեան դեսպանին եւ պաշտօնէութեան։

Երուսաղէմի Յունաց պատրիարքին կողմէ դատական նախարարութեան յղուած հեռագիր մը կը ծանուցանէ թէ Ծնունդը բարեկարգութեամբ տօնուած է, և օսմ. տէրութեան համար բարեմաղթութիւններ եղած են։

Ի՞ՆՉ ԸՐԱԾ Է ՀԱԼԱՃԵԱՆ ԷՖ.

Թանին իր երէկուան թիւին մէջ խմբագրական մը նուիրելով հանրօգուտ չինութեանց նախարարին, ի վեր կը հանէ Հալաճեան էֆ.ի եռանդը ու անոր բարի կամեցողութիւնը և մէկիկ մէկիկ կը թուէ այն բազմաթիւ ծրագիրները ու յանձնառութեանց տետրակները զորս նախարարը պատրաստած է երեք ու կէս ամսուայ պաշտօնավարութեան միջոցին։ Թուրք թերթը դիտել կուտայ որ Հալաճեան էֆ.

այդ կարճ ժամանակամիջոցին մէջ կազմակերպած է իր պաշտօնատունը, որ աւերեալ վիճակ մը ունէր անկէ առաջ։

ՊՈՒԼԿԱՐԻԱ ԵՒ ԹՈՒՐՔԻԱ

Վիէննայի դիւանագիտական շրջանակներուն մէջ մտահոգութիւն ցոյց կուտան Պուլկարիոյ շարժման մասին ընդդէմ Թուրքիոյ, Մակեդոնական խնդրին պատճառաւ։

⁂ Պուլկար դիւանագիտական շրջանակներու մէջ տրամադրութիւն ցոյց չի տրուիր Մարտ 1/14էն սկսեալ անվաւեր հռչակելու Թուրքպուլկ. առեւտ. պայմանադրութիւնը դադրեցնելու, ինչ որ առաջարկուած էր Բ. Դրան կողմէ, Պուլկարիոյ անկախութեան հետեւանքով։ Պուլկար կառավարութիւնը այդ մասին դիտողութիւններ պիտի ընէ Բ. Դրան, որոնք եթէ անհետեւանք մնան, խնդիրը պիտի յանձնէ Լահէի իրաւարարական ատեանին։

ՍՊԱՆՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ ԿՐԵՏԷԻ ՄԷՋ

Հանեայէն կը ծանուցանեն թէ Թուրք մը, Հանեայի մէջ, ուրիշ երեք Թուրք սպաններ է։ Նմանապէս ուրիշ Թուրք մը սպաննուած գտնուեր է Րեթիմոյի մէջ։ Կը կարծուի թէ վրէժխնդրութեան արդիւնք են այդ ոճիրները։

ԱՆԽՈՀԵՄ ՇԱՐԺՈՒՄ ՄԸ

Ուրբաթ օր, Սէլամլըգի հանդէսէն դարձին, երբ Սուլթանը մզկիթէն ելլելով, կառք կը նստէր, մարդուն մէկը, մզկիթին անկիւնէն դուրս ելլելով՝ կայսեր վրայ խոյացաւ ուղղակի։ Սուլթանը քիչ մը ահաբեկեցաւ, այդ մարդուն իր վրայ գալը տեսնելով։ Անծանօթը, ա՛լ աւելի չյառաջացած, ձերբակալուեցաւ։ Ցետոյ հասկցուեցաւ որ ձեռքը գտնուած աղերսագիր մը կ'ուզէր Սուլթանին մատուցանել։ Պէշիկթաշի պահականոցին նախկին ոստիկան-զինուորներէն է։ Եէնի Կազեթա այս լուրը հաղորդելով կ'ըսէ թէ սահմանադրական կառավարութեան մը մէջ անտեղի է աղերսագիր տալ վեհապետին և նեղութիւն պատճառել, քանի որ ամէն մարդ կրնայ կառավարութեան դիմել՝ իր իրաւունքը պաշտպանելու համար։ Թուրք Թերթը կը պահանջէ խստիւ պատժել այդ անձը՝ իբր օրինակ ուրիշներուն։

ԵԷՄԷՆԻ ՍՊԱՆՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ

Մայրաքաղաքիս իտալական դեսպանատունը հասած հեռագիր մը կը ծանուցանէ թէ Հօտէյտայի իտալական ընդհ. հիւպատոսը, որ միեւնոյն ատեն գերմանական հպատակներու շահերը կը պաշտպանէ, Սանէն ճամբայ ելած է, Պէտէվիներու կողմէ սպաննուած Պէնզօնիի և Պաուքնարտի մարմինները գտնելու համար։ Զօկատ մը և Պէնզօնիի ազգականները կ'ընկերանան հիւպատոսին։ Եէմէնի փոխ. կուսակալը, Ներքին գործոց նախարարէն ստացած հրամաններուն համաձայն, ազդու միջոցներ ձեռք առած է՝ Եւրոպացիներու կեանքը ապահովելու համար։

ՀԱՆՐՕԳՈՒՏ ՁԵՌՆԱՐԿՆԵՐ

Մայրաքաղաքս ելեկտրականութեամբ լուսաւորելու համար խնդրուած մենաշնորհին պայմանները քննող յանձնաժողովը աւարտեց իր աշխատութիւնները. պատրաստուած տեղեկագիրը յղուեցաւ Պետական Խորհուրդին։

⁂ Եէնիճամիէն Պայազիտ Թիւնէլի մը շինութեան մենաշնորհը ուզող անձին կողմէ վեց հարիւր ոսկի երաշխաւորութեան գումար մը յանձնուած է հանրօգուտ շինութեանց նախարարութեան։

ՍԱՄՍՈՆ-ՍԻՎԱՍԻ ԵՐԿԱԹՈՒՂԻՆ

Սամսոն-Սըվազի երկաթուղիին շինութեան յատակագիծները, որոնք հանրօգուտ շինութեանց պաշտօնարանին մէջ պատրաստուելու վրայ էին, աւարտած են։ Մօտերս պիտի հրատարակուին այն պայմանները, որով մենաշնորհը պիտի տրուի այդ գծին համար։ Մինչեւ հիմա երկու սէնտիքա, մէկը ֆրանսական և միւսը ամերիկեան, կառավարութեան դիմած են՝ մենաշնորհը ստանալու համար այդ երկաթուղիի գծին, որ 250 քիլոմեթր երկայնութիւն պիտի ունենայ։

ՆՈՐ ԹԱՏՐՈՆՆԵՐ

Բազմաթիւ անձեր դիմում ըրած են Թագսիմի և Թէբէպաշիի պարտէզներուն մէջ թատրոններ ու չմշկարաններ շինելու համար, նախապէս իբր փոքր վարձելէ յետոյ այդ պարտէզները։ Առաջարկողները յանձն կ'առնեն այդ շէնքերու կառուցման ծախքը հոգալ և պարտէզներու վարձքը վճարել, որոշեալ ժամանակամիջոցէ մը յետոյ, այդ շէնքերը Թաղապետութեան ձգելու պայմանաւ։

ՍՈՒՏ ԶՐՈՅՑՆԵՐ

Բարձրագոյն Դ.ան Նրբանցքներուն մէջ զրոյց կը շրջէր թէ միջադէպ մը ծագած է Թուրքպուլկար սահմանագլխին վրայ։ Այդ լուրը կը հերքուի, պաշտօնական աղբիւրէ տրուած տեղեկութեանց նայելով։ Կը հերքուի նաեւ Էրզրումի մէջ խռովութիւն մը ծագած ըլլալու լուրը, որուն համաձայն, կուսակալ Ճէլալ պէյ ու քանի մը ազատական սպաներ սպաննուած են։ Էրզրումի մէջ մեծ միթինկ մը գումարուած է, երկաթուղիի մը շինութիւնը պահանջելու համար։

ՕՍՄ. ԽՈՐՀՐԴԱՐԱՆԸ ԵՒ ՄԻՋԱԶԳԱՅԻՆ ԻՐԱՒԱՐԱՐՈՒԹԻՒՆԸ

Անցեալ օր, Չրաղանի պալատին մէջ գումարուեցաւ Միջազգային Իրաւարարութեան Օսմ. Խորհրդարանական Մարմինը, Երեսփ. Ժողովի գեր-նախագահ Պասմաճեան էֆ.ի հրաւէրով։ Բազմաթիւ ծերակուտականներ և երեսփոխաններ ներկայ էին։ Պասմաճեան էֆ. առժամեայ նախագահ ընտրուեցաւ։ Կանոնագիրը կարդացուեցաւ անոր վիճաբանութիւնը յետաձգուելով յառաջիկայ նիստին։ Պասմաճեան էֆ. այս առթիւ ճառ մը արտասանեց։

ՏԷՄՕՔՐԱԹ ԿՈՒՍԱԿՑՈՒԹԻՒՆԸ

Տէմօքրաթ կուսակցութիւնը, ուրբաթ օր, Նշան Թաշի, հանգուցեալ Եպարքոս Խալիլ Րիֆաթ փաշայի զաւկին՝ Ահմէտ Րիֆաթ պէյի ապարանքին մէջ գումարուեցաւ, նախագահութեամբ Տօքթ. Թէմօյի և գեր-նախագահութեամբ Փուատ պէյի, նախագահ ալպանիական քլիւպին։ Բաւական աւելի երեսփոխաններ, ալպանիացի ու հայ, ներկայ էին այդ գումարման։ Կուսակցութեան ներքին կանոնագրին վրայ վիճաբանութիւն եղաւ։ Յառաջիկայ շաբթու ընդհանուր նիստ մըն ալ պիտի գումարուի։

ՆՈՒԱԳԱՀԱՆԴԷՍ ՊԱԼԱՏԱՆ ՄԷՋ

Ռուսական ծփուն ցուցահանդէսի շոգենաւին՝ Նիքօլա Բ.ի զինուորական նուագախումբը, եղած մասնաւոր հրաւէրի մը վրայ, ուրբաթ իրիկուն նուագեց Տօլմա Պաղչէի պալատան մէջ։ Այդ նուագահանդէսին ներկայ կը գտնուէին կայս. իշխանները, պատերազմական ու ծովային նախարարները, Մահմուտ Շէվքէթ փաշա, պալատական պաշտօնատարներ և դեսպաններէն ոմանք։ Նուագահանդէսէն յետոյ նուագախումբը կայսերական մեծարանքներու արժանացաւ։ Նիքօլա Բ. երեկ առտու մեկնեցաւ Պոլսոյ Նաւահանգիստէն դէպի Իզմիր։

ՍՈՒԼԹԱՆԻՆ ՊՏՈՅՏԸ

Ուրբաթ օր, Սելամլըգի արարողութենէն յետոյ, Սուլթանը Ըհլամուրի քէօշկը գնաց զբօսական պտոյտի համար։ Երթուդարձի միջոցին ներկայ կը գտնուէին պատերազմական, ծովային և Էվգաֆի նախարարները, Մահմուտ Շէվքէթ փաշա, քաղաքապետը և Ա. զօրաբանակի հրամանատարը։

ՌՈՒՍԱԿԱՆ ՄԱՐՏԱՆԱՒ ՄԸ

Միխայիլ Նիքօլաեվիչի մարմինը Օտեսա փոխադրող Պօկաթիր ռուս յածանաւը, առջի օր, Նեղուցէն անցնելով, Միջերկրական գնաց։

ԼԻԲԱՆԱՆԻ ՄԱՄՈՒԼԸ

Որոշուած ըլլալով մամուլի Նոր կանոնագիրը Լիբանանի մէջ ալ գործադրել, տասը օր պայմանաժամ տրուած է տեղւոյն արտօնատէրերուն, որպէս զի այդ միջոցին կառավարութեան դիմեն և հարկ եղած օրինական ձեւակերպութիւնները կատարեն։

ԲԱՆՑԷ ԲԱՆՑ

Հրատարակուեցաւ ծանօթ վիպագիր Սմբատ էֆ. Բիւրատի այս ազգային վէպին Ա. հատորը որ կը բաղկանայ 216 էջերէ։ Գինն է 6 ղրշ։ Կեդրոնատեղին՝ Վաղինակ էֆ. Բիւրատի տպարանը եւ Գրավաճառներուն քով։

ՍԷԼԱՆԻԿ ՊՕՆՄԱՐՇԷՍԻ

Պահչէգաբու հաստատուած Սէլանիկ Պօնմարշէսի վաճառատունը, տարեգլխի առթիւ, բազմաթիւ խաղալիկներ բերել տուած է։ Գիները անմրցելի կերպով աժան են։ Սոյն վաճառատան մէջ աժան գնով կը ծախուին կաղանդչէքի ամէն տեսակ առարկաներ, ֆանէլա, գուլպայ, շապիկ և ուրիշ ձմեռնային զգեստներ։ Կը յանձնարարենք մեր ընթերցողներուն Սէլանիկ Պօնմարշէսին այցելել, տղու խաղալիկներ և իրենց ձմեռնային զգեստները գնելու համար հոնկէ, որոնց կրնան պէտք ունենալ այս օրերս։ 3—2

Ընդհանուր Կաւկասի գործառնութիւններով հետաքրքրուողներու կը յայտարարուի որ՝ Տփղիսի

ՏԻԳՐԱՆ ԽԱՉԵԱՆՑ

տունը պատրաստ է ընդունելու ամէն տեսակ առեւտրական յանձնարարութիւններ, վաճառելու բոժոժի սերմ եւ գնելու խալի, բոժոժ, բուրդ, մորթ, ոչխարի աղիք ու զանազան չոր մրգեղէններ։ Առաջնակարգ յանձնարարականներ։

ՀԱՍՑԷ. TIGRAN KHATCHIANTZ
1—10 Tiflis (Caucase) Russie

ՇԻՐՔԷԹԻ ԽԱՅՐԻԷ

ԱԶԴ.—Շիրքէթի Խայրիէի վարչութիւնը շոգենաւերու մեքենաներուն համար գործածելի 10,000 քիլօ ձէթի հայթայթումը նուազուրդի դրած է։ Նուազուրդը տեղի պիտի ունենայ 2/15 յունվար 1910ին։ Անոնք որ կը փափաքին մասնակցիլ սոյն նուազուրդին, կրնան դիմել Սիրքէճի, ընկերութեան կեդրոնատեղին, հայթայթումի գնոյն հարիւրին 10ի հաւասար երաշխաւորութեամբ մը։

5—2 ՏՆՕՐԷՆՈՒԹԻՒՆ

ԱԶԳԱՅԻՆ ԿԵԱՆՔԸ

ԱԶԳԱՅԻՆ ՀԱՐՑԻԿՆԵՐ

Իզմիրի փոքր բայց սիրուն օրաթերթին՝ Դաշինքի մէջ Պարթեւեան, իր սովորութեանը համեմատ, փրցնող ապտակ մը կ'իջնէ օտարի մը երեսին, գրուածքի մը առթիւ, որուն մէջ, ինչպէս յաճախ, Հայ ցեղը ներկայացուեր է իբրեւ վաշխառու, դրամապաշտ, զզուելիօրէն ագահ։ Հայը անպարտաճանաչ է, բսուեր է, նոյն իսկ հանդէպ իր եղբայրներուն։ Ու Պարթեւեան կ'ըսէ ի մէջ այլոց. «Ինչ որ զիս կը քամահրէ՝ Հայուն կծծութեան սա զաղփր ֆիքեն է զոր օտարները իրարմէ առած՝ կը քշեն շարունակ երբ Հայուն նկատմամբ շատ բան գիտցողի ձեւեր մը առնել կը յաւակնին»։

Կը շեշտեմ, արդարեւ, թէ վերջին տասնեւհինգ տարուան մէջ հայերուս մասին խօսող օտար հեղինակներ, անշուշտ ոչ ամէնքը, զմեզ հռչակած են չալլաքեան բարքերու տէր ցեղ մը։ Ասիկա իմին ալ ջիղերուս դպած էր, ինչպէս Պարթեւեանին, ինչպէս անշուշտ բոլոր Հայերուն։

Կոտորուող ու հարստահարուող ցեղի մը նկարագրին գնահատութեանը մէջ այսքան անազնիւ ու այսքան անճիշդ ներկայացող եւրոպացի այդ հեղինակներուն վարմունքը ես կը վերագրեմ աւելի գձուձ պատճառի մը, որովհետեւ մեր երեսին կծծութեան, ագահութեան, վաշխառութեան յանդիմանութիւնը նետողները՝ Եւրոպայի քրիստոնեայ ու քաղաքակիրթ ազգերը՝ իրենք շատ աւելի ագահ, վաշխառու և դրամապաշտ ազգեր են։ Վերջին սա երեսուն երեք տարուան շրջանին անոնք յարալէզի անգթութեամբ ծծեցին Թուրքիոյ արիւնը՝ ուռնչերնին փակցուցած անոր կեանքի ու արտադրութեան աղբիւրներուն ու յետին վարնոցութեամբ մը շահագործեցին բռնապետական րէժիմը, չնախանօրէն քալելու անհամար դիակներու վրայէն այն Հայերուն՝ որոնց երբ մէկ կողմէն այդպէս կոտորումը կը թոյլատրէին միւս կողմէ անարգ զրպարտանքներով կը կը ջանային վարկաբեկել զայն որպէս զի իրենց պղարին հանդիսատեսի օճրական վարմունքը արդարացուի։ Ագահներու և վաշխառուներու ցեղի մը կ'արժէ՞ր պաշտպանութիւն ընծայել։

Վաշխառո՞ւ։ Բայց գրեթէ ամբողջ Եւրոպան, աննման բացառութեամբ, Թուրքիան տարիներով մատնեց վաշխառութեան կողոպուտի մը, որուն նման պատմութիւնը դեռ արձանագրած չէ երբեք։ Մեր երկրին կաթովը ապրող, մեր ձեռքին արիւնաթաթաւ աշխատանքովը պարարտող սա եւրոպացի շահագործողներուն բերնի՞ն է ինկեր ագահութեան և վաշխառութեան ամբաստանութիւնը նետել Հայուն երեսին։ Անամօթնե՛ր։ Եւ իրենց կորզած կողոպտած հարստութիւններէն քանի՞ փուլ տուին միմիայն սա մեր հէք Կիլիկիայի, ուր Միջին Դարուն, խաչակրութեանց արշաւանքներուն ատենը, սովալլուկ կը նետուէին նախահայրերը սա այսօրուան ազնիւ ու վեհանձն(՜.) Եւրոպացիներուն և հայ շտեմարաններուն պարէններովը իրենց փորը կը կշտացնէին, ուժ և կորով ստանալու և սարակինոսներուն դէմ իրենց արշաւանքը շարունակելու համար. Այո, մենք առնելիք ունինք այդ քրիստոնեայ մարդիկներէն որ մեր հացը կերան, մեզի պէս աղքատ ժողովուրդի մը հացը թռցուցին ու յետոյ անօթութիւնը ունեցան վաշխառու, ագա՛հ անուանել զմեզ։ Վատե՛ր։ Ու այդ միեւնոյն Կիլիկիային դէմն անցած, անտարբերութեան կոթող իրենց զրահաւորներով՝ ան պատկառութեամբ դիտեցին բնաջնջումը ժողովուրդի մը, որ՝ ատենօք իր բերնին պատառը այդ քրիստոնեայ Եւրոպային ասպետներուն բերանը թխած էր, որպէս զի անոնք անօթութենէ չմեռնին։

Եւ այս մարդիկն են որ հիմա ելեր են մեր նկարագիրը քննադատելու ապուշ և կոպիտ վերադիրներով։ Բռա՛։

ԵՐՈՒԽԱՆ

⁂

ՀԵՌԱԳԻՐՆԵՐ ԵՐՈՒՍԱՂԷՄԷՆ

Երուսաղէմէն Տ. Յարութիւն Պատրիարք և Տնօրէն ժողովին ատենապետը կը հեռագրեն Պատրիարքարան թէ՝ փոխանորդի (վէքիլ) պաշտօնով հոն ղրկուած Տ. Դանիէլ Ծ. վրդ.ի անուանումը վանքին Ներքին կանոնագրին և առանձնաշնորհումներուն հակառակ ըլլալը տեսնելով, Միաբանական Ընդհ. Ժողովին կողմէ յիշեալին պաշտօնը միաձայնութեամբ մերժուած, իսկ վանքին գործերը քննելու համար ղրկուած Պարգեւ էֆ. Փափազեանի պաշտօնը ընդունուած է։

Այդ հեռագրով կը խնդրուի նաեւ որ տօնական օրերու առթիւ կամ Հմայեակ եպսկ.ի, կամ Մաղաքիա եպսկ.ի և կամ Ստեփաննոս արքեպիսկոպոսի ղրկուիլը։ Տնօրէն ժողովի խորհրդակցութեամբ, վանքին ընդհանուր մատակարարութեան քննութեան համար յանձնաժողով մը կազմուած ըլլալով, կը խնդրեն որ անոր գործակցելու համար Շահրիկեան էֆ.ն և ուրիշ անձ մը ղրկուին։

⁂ Միւս կողմէ, Դանիէլ վրդ. և Պարգեւ էֆ. կը հեռագրեն թէ Միաբանութիւնը չընդունիր Ազգ. Ժողովին կողմէ ղրկուած անձը և կարգ մը անընդունելի առաջարկներ կ'ընէ։ Տեղական իշխանութիւնը խոստացած է ծանօթ երեք խռովարարները վանքէն հեռացնել, երբոր Պոլսէն այդ առթիւ հարկ եղած հրամանը ընդունի, ինչպէս նաեւ ճանչնալ տալ պատուիրակութեան պաշտօնը։ Այս երկու հեռագիրները վաղը գիշերուան Քաղ. Ժողովին մէջ նկատառութեան պիտի առնուին։

ՈՒՍՈՒՄՆ. ԽՈՐՀՈՒՐԴ

Ուսումնական խորհուրդը իր վերջին նիստին մէջ զբաղեցաւ հետեւեալ խնդիրներով.— 1 Խորհրդոյ պաշտօնավարութեան առաջին տարին լրացած ըլլալով, ըստ Սահմանադրութեան, նոր դիւանի ընտրութիւն կատարուեցաւ և միաձայնութեամբ ընտրուեցան դարձեալ նախորդ դիւանի անդամները, այսինքն Աբրիսակէս էֆ. Գասպարեան ատենապետ եւ Գրիգոր էֆ. Ինճիճեան ատենադպիր։ 2. Խորհուրդը տեղեկանալով որ Տրապիզոնի Ուսումն. խորհուրդը հրահանգ տուած է տեղւոյն ազգ. վարժարանի տեսչին, Ա. եւ Բ. կարգերու կրօնի եւ ազգ. պատմութեան դասերը դադրեցնել, ազդարարագիր մը ղրկեց յիշեալ խորհուրդին և որոշեց շրջաբերականով մը յանձնարարել բոլոր Գաւառ. Ուսումն. խորհուրդներու, պարտաւորիչ դարձնել կրօնի դասախօսութիւնը ամէն դասարանց համար։

3. Վաւերացուեցաւ Նիգտէյոյ Ուսումն. խորհուրդին ընտրութիւնը։

4.— Մշոյ առաջն. տեղապահին մէկ գրին վրայ, խորհրդակցութիւններ կատարուեցան վիճակին վարժարանաց վիճակացոյցներուն պատրաստութեան խնդրոյն վրայ և որոշուեցաւ առաջնորդարանին կողմէ եղած բանաւոր դիտողութիւնները ներկայացնել Քաղ. Ժողովոյ ուշադրութեան։

5.— Ուսուցիչ Միքայէլ էֆ. Կազմաճարեան գրով մը կը յայտնէր թէ Մեծ-Կըզիլի մէջ վարժարան մը հաստատած է ուր կը յաճախեն 22 հայ և 19 Թուրք երկսեռ աշակերտներ։ Լսուեցաւ ի տեղեկութիւն։

6.— Բերայի Հայ Կանանց Միութիւնը իր կանոնագիրը ղրկած ըլլալով վաւերացնելու համար, որոշուեցաւ վերադարձնել զայն, հրահանգ տալով որ Ազգ. ընկերութեանց կանոնագրին պատշաճեցնեն։ 7.— Նոյն դիտողութեամբ վերադարձուեցաւ նաեւ Շիշլիի Հայ Երիտասարդաց Միութեան կանոնագիրը։

ԴՊՐՈՑԱՍԷՐ ՏԻԿԻՆՆԵՐԸ

Դպրոցասէր Տիկնանց Ընկերութիւնը իր կանոնագիրը ներկայացուցած ըլլալով Ուսումն. խորհրդոյ, որոշուեցաւ մի քանի դիտողութիւններով վաւերացնել։

ՀԱՅ ՏԱՂԱՆԴԸ

Դեկտ. 13ին Ֆրէզնօ այցելեց մեծանուն արձանագործ Հայկ Բանդիկեան։ Համակրելի արուեստագէտը Ֆրէզնոյի մէջ հանդիպեցաւ թէ՛ հին ծանօթներու և թէ բազմաթիւ նոր բարեկամներու, բոլորն ալ հիացող իր վրայ։ Պ. Բանդիկեան, թէ և իր գործերն բերմամբ Սան Ֆրանսիսքոյի մէջ միշտ կը գտնուի Ամերիկացւոց մէջ և շատ քիչ առիթ կ'ունենայ հայու երես տեսնելու կամ հայերէն խօսելու, հոս եղած միջոցին միշտ հայերէն կը խօսէր։ Երիտասարդ արուեստագէտը Լօզ Անճըլէս կը ճամբորդէր կարեւոր ապսպրանք մը լեցնելու համար։ Իրմէ իմացանք թէ Սան Ֆրանսիսքոյի մէջ նոր կառուցանելի մեծ Սիթի Հօլը արձաններով, քանդակներով և զարդաքանդակներով զարդարելու գործը շատ հաւանական է որ իրեն յանձնուի։ Այդ պարագային հայ հանճարը ամերիկեան խիստ կարեւոր շէնքի մը մէջ իր արհեստը անմահացնելու պատեհութիւնը պիտի ունենայ։ Յաջողութի՛ւն երիտասարդ արուեստագէտին։ (Ասպարէզ)

ԿԻԼԻԿԻՈՅ ՈՐԲԵՐԸ

Կիլիկիոյ Որբ. կեդր. Յանձնաժողովը կը յայտարարէ թէ հետեւեալ մասնախումբերը կազմուած են։

Դուզկուլճուք Իճատէ.—Արշակ Բիւրքճեան, Ներշապուհ Արթինեան։

Սկիւտար Սէլամիէ.—Յարութիւն Ներկարարեան, Գէորգ Փափազեան, Պօղոս Մարտիրոսեան։

Սկիւտար Նորթաղ.—Երուանդ Խիւսավէրտեան, Արիս Պէյզատեան, Կարապետ Ալիքսանեան։

Յանձնաժողովին կողմէ հարկ եղած քանակութեամբ կնքեալ նուիրատոմսեր յանձնուած ըլլալով վերոյիշեալ անդամներուն, անոնք միայն ի նպաստ կիլիկեան որբոց հանգանակութիւն պիտի կատարեն Սկիւտարի մէջ։ Մաքրիգիւղի մէջ կազմուած Որբախնամ մասնախումբին նուիրատոմսերը եւս կնքուած և վաւերացուած են Յանձնաժողովին կողմէ։ Կազմուած և կազմելու ձեռնարկուած մասնախումբերու անդամներուն անունները հետզհետէ պիտի հրատարակուին լրագիրներու միջոցաւ։

ՅԵՏԱՁԳՈՒՄԸ

Պ. Վռամեանի, Սամաթիոյ մէջ կատարելիք ատենախօսութիւնը յետաձգուած է ուրիշ օրուան։

ԱԶԳԱՅԻՆ ՀԻՒԱՆԴԱՆՈՑ

Հոգաբարձութիւնս շնորհակալութեամբ կը ծանուցանէ թէ՝ հանգուցեալ Միհրան էֆէնտի Սեթեանի յուղարկաւորութեան առթիւ փոխան ծաղկեպսակի 240 ղրշ. նուիրած են Տէր եւ Տիկին Մ. Արեան ի բէ.Դանի։

⁂ Նոյնպէս Յակոբ էֆէնտի Գուլումճեան յԵրզնկա, իր վաղամեռիկ որդւոյն Տիար Համազասպ Յ. Գուլումճեանի յուղարկաւորութեան առթիւ փոխան ծաղկեպսակի 108 ղրշ. նուիրած է հիւանդանոցիս։

⁂ Հոգաբարձութիւնս շնորհակալութեամբ կը ծանուցանէ թէ՝ Պարտիզակի Թաղ. Խորհուրդն՝ տեղւոյն Սբ. Եկեղեցւոյն մէջ շրջագայած պնակի եւ գանձանակի հասոյթը 648 ղրշ. ղրկած է գրասենեակս, ինչպէս որ տարւոյս Մայիս ամսոյ մէջ 1080 ղրշ. եւս ղրկած էր։

⁂ Հոգաբարձութիւնս շնորհակալութեամբ կը ծանուցանէ թէ՝ Տիկին Էլիզ Կ. Խօրասանճեան, իր բարեյիշատակ Հօր Պօղոս էֆէնտի Աստաւճեանի անուան տարեդարձին առթիւ ըստ իր բարի սովորութեան 540 ղրշ. նուիրել բարեհաճած է։

ՈՐԲԵՐՆ ՈՒ ԱՄԵՐԻԿԱՀԱՅԵՐ

Ֆալլըրի լուսաւորչական տիկինները Որբախնամ ընկերութիւն մը կազմեր են Կիլիկիոյ որբերուն նպաստ մը հասցընելու դիտաւորութեամբ։ Արդէն ձեռնարկած են ներկայացում մը տալ այս նպատակին համար, եւ կը յուսան մեծ յաջողութեամբ պսակուիլ։

ՏԱՃԱՐ

Լոյս տեսաւ Տաճար կրօնա-եկեղեցական կիսամսեայ հանդէսին 3րդ թիւը, շահեկան բովանդակութեամբ։ Գինն է 50 փարա։

ՎԵՐՋԻՆ ԺԱՄ

ՈՂՈՂՈՒՄ

Վերջերս Մէքքէի մէջ յորդառատ անձրեւներուն հետեւանքով՝ քաղաքին բոլոր փողոցները և խանութները ողողուեր են։ Վնասները յայտնի չեն տակաւին։ Վեց հոգի խեղդուեր են հեղեղներուն մէջ և երկու հոգի ալ փլատակներու տակ մնացեր են։

ՄԵԾ ՀՐԴԵՀ ԱԼԵՔՍԱՆԴՐԻԱ

Դեկտ. 19ի գիշերը Աղեքսանդրիոյ մաքսատան ծխախոտի մթերանոցներուն մէջ հրդեհ մը ծագած է։ Այրած են 85 մթերանոցներ, որոնց երկայնութիւնն է 150 մեթր։ Այս շէնքերը տասը տարի առաջ կառուցուած էին։ Հրդեհին առաջին լոյսերը կը նշմարուին ժամը գիշերուան 5ին (Ր. Ե.)։ Ջրհանկիրները կը վազեն կը հասնին բայց իրենց ջանքերը ապարդիւն կը մնան բոցերուն սաստկութեան առջեւ։ Այն ատեն «Ֆրէյա» գերման զրահ-մարտանաւին նաւազները ցամաք կ'ելլան և կ'օժանդակեն ջրհանկիրներուն։ Հրդեհը արդէն փճացուցած էր հելլէն վաճառականներուն պատկանող մթերանոցներուն մասը։ Կացիններով և ջրհաններով՝ նաւազներն ու ջրհանկիրները կը յաջողին հրդեհին անցքը փակել, ու այսպէս կը փրկեն մթերանոցներուն մէկ մասը, զոր մեծ մասամբ կը գրաւեն հայ վաճառականները։

Այրած հակերուն թիւն է 50,000։ Վնասները 300,000 ոսկիէն աւելի կը հաշուուին, զոր գրեթէ ամբողջութեամբ կը ծածկեն ապահով. ընկերութիւնները։

Հրդեհին ծագման պատճառները դեռ ճշդուած չեն։ Սակայն կը կարծուի թէ կրակը սկսած է հակերը ծածկող կտաւի կտորուանքներէն, որոնք կը հանուին հակերուն կշռուելու ատենը։

Աղեքսանդրիայէն հասած վերջին լուրերուն նայելով, տեղւոյն ծխախոտներու մաքսատան գեր-տնօրէն Պ. Վասքօթօ ծխախոտի վնասը կը հաշուէ չորս միլիոն ֆրանք, իսկ շէնքերունը՝ քանի հազար ոսկի։

Վնասուած յոյն վաճառականներուն մէջ կը յիշուին՝ Լիվանոս եղբայրները 29,000 ոսկի, որոնց ապրանքները ապահովագրուած չէին։ Բուխթարէլլի եղբայրները, 30,000 ոսկի որուն 27,000ը ապահովագրուած էր. Քասիմիս, 3,000 ոսկի չապահովագրուած. Բրոթօքաքաս՝ 2000 ոսկի։

Ծխախոտի մեծ վաճառականները, Պ. Պ. Մավրիտիս, Մաթոսեան և Մելքոնեան ոչ մէկ վնաս կրած են։

ԱՒԱԶԱԿՈՒԹԻՒՆ

Պիթլիսի Ճապաղջուր գաւառակին, Արմենակ գիւղին վրայ յարձակում գործած էին շրջակայքը գտնուող երեք գիւղերու բնակիչները, յափշտակելով գիւղացիներու պատկանող երկու հարիւրէ աւելի ոչխար ու Մագսուտ անուն անձ մըն ալ կաշկանդելով տարած էին իրենց հետ։ Այդ մարդոց դէմ զօրք ղրկուելով՝ տասնը հինգ հոգին ձերբակալուած ու ոչխարները ետ առնուած են։ Զինուորները, դարձին, յարձակում կրած են յիշեալ գիւղացիներէն, բայց ի վերջոյ ձերբակալուելով՝ [illegible] են։

ՖՐԱՆՍԵՒԹՈՒՐՔ ՄԻՋԱԴԷՊԸ

Ֆրանսական դեսպանատունէն տրուած տեղեկութեանց նայելով, Թունուզի սահմանագլխին վրայ պատահած միջադէպը մեծ կարեւորութիւն մը չունի։ Այդ կարգի միջադէպեր վերջին տարիները ծագած են Թուրքիոյ ու Ֆրանսայի միջեւ, և ատոր ալ պատճառը սա է որ օսմ. կառավարութիւնը չուզեր սահմանները ճշդելու գործին ձեռնարկել։ Ասկէ երկու ամիս առաջ ալ Ճանէթի միջադէպը պատահած էր, երկու տէրութեանց բարւոք յարաբերութիւնները ցրտացնելով քիչ մը։ Անկէ ի վեր այդ խնդիրը առկախ մնացած է, որովհետեւ սահմանագլուխը ճշդելու պաշտօն ունեցող յանձնաժողովին օսմ. անդամները պատրաստ չեն տակաւին։

Թունուզի սահմանագլխի միջադէպին վրայ, որուն վրայ խօսած ենք մեր «Ներքին կեանք» բաժնին մէջ, սա մանրամասնութիւնները կը հաղորդուին։ Սահմանագլխի ֆրանսական զօրքերը նախ ազդարարած են թուրք զինուորներուն՝ կանգ առնել, բայց այս վերջիններուն մերժումին վրայ, սկսած են հրացէն պարպել։ Ձի մը միայն վիրաւորուած է։ Ֆրանսական դեսպան Պ. Պօմբար, առջի օր, արտաքին գործոց նախարարին հետ ունեցած տեսակցութեանը մէջ բուռն լեզու մը գործածած է այս միջադէպին վրայ խօսելով և պահանջելով որ Թուրք զինուորները անմիջապէս ետ քաշուին։ Դեսպանը նաեւ պահանջած է որ յանձնաժողով մը կազմուի Թունուզի և Ափրիկեան Տրիպոլսոյ սահմանագլուխը ճշդելու համար։ Արտաքին գործոց նախարարը ցաւ յայտնելով պատահած նոր միջադէպին վրայ, հրամաններ ղրկած էր Ափրիկեան Տրիպոլսոյ զինուորական հրամանատարին՝ անմիջապէս ետ քաշելու համար օսմ. զօրքերը։ Գալով յանձնաժողովի մը կազմութեանը, Բ. Դուռը ընդունած է այդ առաջարկը։

ԽԵՂԴՈՒՄՆ.— Երէկ գիշեր, Շիրքէթի շոգենաւը Սկիւտարէն եկող մակոյկ մը ջախջախելով, մէջինները ծովը թափեցան։ Ասոնցմէ չորսը անյայտացան, իսկ երեքը ազատուեցան և բաղնիք տարուեցան։

ՂԱԼԱԹԻՈՅ ՍԱԿԱՐԱՆ

ԲԱՑՈՒՄ, Դեկտ. 24/6 Յունվ.

Օսմ. միացեալ բացուեցաւ ղրշ.		103—20½
» » վար գին		103—21
» » բարձր գին		103—19
» » գոցուեցաւ		103—20
Ռումէլ. Երկ. բացուեցաւ	ֆր.	217—
» » վար գին	»	217—
» » բարձր գին	»	217—37½
» » գոցուեցաւ	»	218½
Կ. Պոլսոյ Թրամուէյ	»	8—40
» Ժուիսանս	»	4—40
Օսմ. Ապահ. ընկ.	Լ. Օ.	4—37
Շիրքէթի Խայրիյէ	»	39—
» » Օսման.	»	1—17
Գրէտի Ֆոնս. Էժիբս. հին	Ֆր.	325—
» » » Նոր	»	265—50
Թրանսվալ	»	72—
Շարթրէզ	»	40—50
Կ. Պոլսոյ քարաք	»	438—
Պանգ. Օթթոմ.	Լ. Օ.	20—30
Օսմ. ծխախոտի ընկ.	»	17—05
Օրիանթալ քարբէթ	»	11—50

ՊԱԼԵՆՑ ԳՐԱՏՈՒՆ

Քիչ օրէն տպագրութիւնը կ'աւարտի հետեւեալ դասագրերուն

Ազգային պատմութիւն.— Բազմաթիւ պատկերներով և Հին Հայաստանի գունաւոր քարտէսով. Ա. տարի, Կ. Յ. Բասմաջեանէ, 5 ղրշ.

Աշխարհաբար Քերականութիւն.—Տարրական դասընթացք Ա. Բ. տարի պատկերազարդ, Յ. Գազանճեանէ, 4 ղշ.

Նոյնին.—Միջին դասընթացք Գ. Դ. տարի պատկերազարդ, նոյն հեղինակէն 6 ղշ.

Le français. cours complet pour l'enseignement directe de la langue française. պատկերազ. 1. partie, 3 ղրուշ.

Le français 2. partie, 5 ղշ.

Ընդարձակ ցուցակ Պ. Պալենց գրատան Ա. մաս 5 ղշ. միայն մեր յաճախորդներուն ձրի։ 8

Ժամագիրք Հայաստանեայց Ս. Եկեղեցւոյ 1909ի տպագրութիւն, 15 ղրշ.։

ԴԻՄԵՑԷՔ
Ս. ՇԹԱՅՆ
ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆԸ

Առաջնակարգ վաճառատուն զգեստեղէնի՝ Արեւելքի մէջ։

Միակ հայթայթիչ Ուօք Օվըր ամերիկեան ճշմարիտ կօշիկներու։

Հապիկ համբաւաւոր վաճառանիշով գլխարկներ։

Պոնէթըրի անգլիական և ֆրանսական ճամբորդութեան և պերճանքի առարկաներ,

եւայլն, եւայլն, եւայլն։

ՕՍՄ. ԿԱՅՍ. ՊԱՆՔԱ

ԱՆԱՆՈՒՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

11,000,000 օսմ. ոսկի կամ

250,000,000 ֆրանք դրամագլուխով

ԿԵԴՐՈՆԱՏԵՂԻ՝ Ղալաթիա
[illegible]ԳՈՐԾԱԿԱԼՈՒԹԻՒՆ՝ Պօլիս, Եէնի ճամի
[illegible] Պերա, [illegible] Թ. 347

ԳԼԽԱՒՈՐ ԳՈՐԾԱԿԱԼՈՒԹԻՒՆՆԵՐ
ԼՈՆՏՈՆԻ ԵՒ ՓԱՐԻԶԻ ՄԷՋ
ՄԱՍՆԱՃԻՒՂԵՐ

Ատալիա, Ադանա, Այտըն, Աֆիոն-Գարահիսար, Հալէպ, Աղեքսանդրիա, Էտիրնէ, Էնկիւրի, Պաղտատ, Պասրա, Պէյրութ, Պրուսա, Գասթեմունի, Գավալա, Տէտէ Աղաճ, Էսկիշէհիր, Երուսաղէմ, Գոմոթինա, Գանիա, Լառնագա, Լիմասոլ, Գահիրէ, Մէրսին, Միթիլլէ, Մանասթըր, Նիգոսիա, Ուշագ, Փոր-Սայիտ, Սելանիկ, Սամսոն, Սըվազ, Իզմիր, Տրապիզոն, Սուրիական Տրիպոլիս եւ Սկիւպ։

Որոշուած պայմանաժամով կամ ընթացիկ հաշուով (գօնթ-գուրան) փոխատուութիւն կ՚ընէ, արժեթուղթեր կամ փոխանակագիրներ (պօլիցա) պահեստ առնելով։

Փոխանակագիրներ կը զեղչէ։ Թուրքիոյ և օտար երկիրներու գլխաւոր քաղաքներուն վրայ փոխանակագիրներ, չէքեր, վարկագիրներ ու հեռագրական [illegible] կուտայ։

Ընթացիկ հաշիւներ կը բանայ, արժեթուղթեր եւ արժեքաւոր առարկաներ կ՚ընդունի ու կը պահէ։

Թուրքիոյ եւ արտասահմանի մէջ կտրօններ եւ փոխանակագիրներ կը գանձէ, տեղափոխական հրամաններ կը գործադրէ, զանազան տեսակ դրամներ կը փոխէ, կ՚առնէ ու կը ծախէ։

Օսմ. Կայս. Պանքան իբր աւանդ կ՚ընդունի, պահպանման փոքր վարձքի մը փոխարէն, ամէն տեսակ արժեթուղթեր, օսմանեան կամ օտար, անուանական կամ կրողին։ Արժեթուղթերը կը պահուին Չէյլիթուա երկաթամարմար մէջ հաստատուած մասնաւորապէս շինուած նկուղներու մէջ (պահեստով եւ [illegible]), որոնք կատարեալ ապահովութիւն կ՚ընծայեն։ Ընդունագիր մը կը յանձնէ, որուն մէջ նշանակուած են վիճակահանութեանց մէջ ելած թիւերը։

Օսմ. Կայս. Պանքան պայմանաւ կը գանձէ, առանց միջնորդչէքի, աւանդ դրուած արժեթուղթերուն կտրօնները, Կ. Պոլսոյ մէջ վճարելի։ Արտասահմանի մէջ գանձելի կտրօններուն համար չափաւոր միջնորդչէք մը կ՚առնուի եւ օրուան փոխանակագինին համաձայն։ Անոր տէրը հաշուոյն կ՚անցուի պայմանաժամի կամ գանձումի օրուան փոխանակագինով։

Ժամանակին գանձուելու համար աւանդ դրուած արժեթուղթերուն կտրօնները պայմանաժամէն 20 օր առաջ կը կտրուին։

Օսմ. Կայս. Պանքան իբր աւանդ արժեթուղթեր կ՚ընդունի նաեւ իր արտասահմանի գործակալութեանց մէջ՝ Լոնտոն եւ Փարիզ, իր գլխաւոր մասնաճիւղերուն մէջ՝ Աղեքսանդրիա, Գահիրէ, Իզմիր, Պէյրութ, եւայլն, ինչպէս նաեւ իր գլխաւոր թղթակիցներուն մօտ Աթէնք, Պէրլին, Պրիւսէլ, Համպուրկ, Վիէննա, եւայլն։ Ծախսերու արդիւնքը աւանդատուին տրամադրութեան տակ դրուած է. կամ իր հաշուոյն անցուած, Կ. Պոլսոյ մէջ։ Այն յաճախորդները, որոնց արժեթուղթերը ի պահ դրուած են, կրնան իրենց անդորրագրին վրայ, զանազան տեղերէն առնել կամ իրենց հասցէին ղրկել տալ։

Օսմ. Կայս. Պանքան կը կատարէ ստակահատման հրամաններ մեր եւ օտար հրապարակներու վրայ. գնում եւ վաճառում կը կատարէ կանխիկ կամ պայմանաժամով։ Հանրութեան տրամադրութեան տակ կը դնէ, օրուան գնով, կարգ մը արժեթուղթեր, ինչպէս Րումէլիի երկաթուղիի, Սգիւտարական Թրէմ Ֆօնտէի [illegible] եւայլն. Պանքային պարտամուրհակները, Օսմ. Ապահովագրական Ընկերութեան, եւայլնի բաժնեթուղթերը։ Անմիջական կերպով յանձնելի են այս արժեթուղթերը։

Օսմ. Կայս. Պանքան կը ստանձնէ արժեթուղթերու վրայ ամէն գործառնութիւններ. փոխանձում, կտրօններու նորոգում, եւլն., մասնաւոր սակագին մը համաձայն։ Օսմանեան եւ օտար արժեթուղթերու վրայ փոխատուութիւն կ՚ընէ հաշուընթացով և շատ չափաւոր պայմաններով։ Իրենց պայմանաժամէն առաջ կը զեղչէ կարգ մը օսմանեան եւ օտար արժեթուղթերու կտրօններ։ Իր սնտուկներուն մէջ գանուած արժեթուղթերուն կտրօնները կը վճարէ, առանց միջնորդչէքի, ինչպէս 4% Օսմ. փոխառութեան պարտաթուղթերու, 1901-1905ի 4% Օսմ. փոխառութեան պարտաթուղթերուն եւ Թրակի նաւահանգստին 6% փոխառութեան պարտաթուղթերուն կտրօնները։

Օսմ. Կայս. Պանքան բաժին մը հաստատած է՝ Սակարանի արժեթուղթերուն վրայ տեղեկութիւններ տալու, անոնք Սակարանին մէջ ընդունուած ըլլան կամ ոչ։ Այս տեղեկութիւնները ձրի կը տրուին։

Օսմ. Կայս. Պանքան կ՚երաշխաւորէ ընդդէմ հարիւրին հարիւր վճարելէ առաջ ելած կորուստը, վիճակահանութեան միջոցաւ, տոկոսին վճարման գինով։ Ապահովութեան տուրքը, որ փոփոխական է, կը հաղորդուի ուզողին։

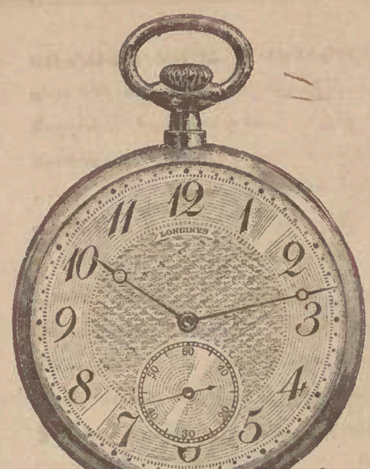

ԼՈՆԺԻՆ

Աշխարհիս միակ ամենաընտիր ժամացոյցը, պաշտօնապէս ընդունուած Միացեալ Նահանգներու եւ Իտալիոյ ծովային նախարարութիւններէն։

ՈՍԿԻ, ԱՐԾԱԹ, ՄԵՏԱՂ, ԱՄԷՆ ՄԵԾՈՒԹԻՒՆ

Ինչո՞ւ կիրթ ճաշակի և ուղիղ դատողութեան տէր ամէն գնորդ նախապատուութիւն կուտայ ԼՈՆԺԻՆ ժամացոյցին. — Որովհետեւ ճշդութիւն, տոկունութիւն, նրբարուեստ աշխատութիւն և վայելչաձեւութիւն անոր գլխաւոր արժանիքը կը կազմեն և լրջօրէն երաշխաւորուած են։ Ինչո՞ւ ԼՈՆԺԻՆ ժամացոյցը ամէնէն բազմաթիւ և ամենաբարձր վարձատրութեանց արժանացած է. — Որովհետեւ հիանալի կերպով կ՚իրականացնէ արուեստին բոլոր կատարելագործումներն և իր նշանաւոր արդիւնքներով միշտ կը գերազանցէ համանման արտադրութիւնները։

5 մեծագոյն մրցանակներ.— Անվերս (1885), Բարիզ (1889), Պրիւսէլ (1897), Բարիզ (1900), Միլան (1906)։
2 պատուոյ մրցման, անդամ ժիւրիի.— Ժընէվ (1896), Թուրին (1899)։
4 Ոսկիի մրցանակներ, 35է աւելի ուրիշ մրցանակներ Նեօշաթելի դիտարանէն։
16 մեծագոյն մրցանակներ.— Բարիզ, Վիէննա, Ֆիլատելֆիա, Անվերս Ամսթէրտամ, Չիքակօ, եւ., եւ.։

TRADE MARK
LONGINES

50—21

Թուրքիոյ համար ընդհանուր ներկայացուցիչ ՆԱՍԻՊ Խ. ՃԷՋՎԷՃԵԱՆ ԵՒ ՈՐԴԻ Մեծ Շուկայ, Մահմուտփաշա, 44 — 46. Կ. ՊՈԼԻՍ

Կը խնդրուի գաւառի մէջ՚ի բոլոր վաճառական բազմաթիւ յաճախորդներէն, պէտքը ներկայանալէն առնուազն մէկ ամիս առաջ ղրկել իրենց ապսպրանքները, յապաղմանց չենթարկուելու համար։

Ցիշեալ վաճառատան մէջ կը գտնուին նաեւ ամէն տեսակ զարդեղէններ եւ ոսկի շղթաներ։

ՏՕՔԹ. Ա. ՈՒՆՃԵԱՆ

ՄԱՍՆԱԳԷՏ
ՔԻԹԻ, ԱԿԱՆՋԻ ՈՒ ԿՈԿՈՐԴԻ
ՀԻՒԱՆԴՈՒԹԵԱՆՑ

Բարիզի մէջ իր մասնագիտութիւնը կատարելագործած ըլլալով՝ ելեքտրականութեան ու ցարդ Պոլսոյ մէջ չգործածուած տաք օդի, տիաֆանօսքօբիի, պռօնքօսքօբիի, էօզօֆակօսքօբիի ու ամէնէն նորահնար մեթոտներով մեծ յաջողութեամբ կը դարմանէ խուլութիւնը, գլխու պտոյտը ու հինցած ցաւերը, ականջի խժալը ու ականջի, քիթի, բերնի, կոկորդի ու խռչակի ամէն տեսակ հիւանդութիւնները։

Նամանաւանդ երեսի ու քիթի վրայ եղած տձեւութիւնները, որոնք ցարդ անբուժելի նկատուած էին, առանց գործողութեան, կատարելապէս կը ջնջէ նորահնար գործիքով մը, որուն շնորհիւ բաղում այդ կարգի հիւանդներու Եւրոպայի մէջ բժշկուած ըլլալը կ՚ապացուցանէ։

Վիզի ու գլխու վրայ ամէն տեսակ գործողութիւն կը կատարէ և տղոց կոկորդի նշիկները (պատէմճիք) կը հանէ, առանց արիւնահոսութեան իր մասնաւոր գործիքովը։

Հիւանդ կ՚ընդունի մինչեւ կէս օր, Պահճէգաբու, Համիտիյէ սէպիլի դէմ, Աբիկ Իւթիւճեան դեղարանը. իսկ կէս օրէ վերջ, իր տունը, Բերա, Շիշակ ճամբայ, Թագսիմ, ֆրանս. հիւանդանոցին դէմ, Թիւ 41։

Հինգշաբթի օրերը կէս օրէ վերջ իր տունը դիմող ամէն հիւանդները, իսկ վկայեալ աղքատները ամէն օր ձրիաբար դարմանելու պատրաստ է։ 50—29

ՏՈՔԹ. ԶԱՐԹՃԵԱՆ

Մասնագէտ Բժիշկ
ԿՈԿՈՐԴԻ, ՔԻԹԻ ԵՒ ԱԿԱՆՋԻ

Վկայուած Բարիզի համալսարանէն ու նախկին օգն. բժիշկ Փորտօյի հիւանդանոցներուն.

Պատիւ ունի ծանուցանելու թէ ի գլուխ բութիւն իր յարգոյ յաճախորդներուն, այսուհետեւ բացի երեքշաբթի և շաբաթ առաւօտներէ, ամէն օր մինչեւ կէս օր, կը դարմանէ իրեն դիմող հիւանդները, գիտական ամենավերջին մեթոտներով, Պօլիս Կամուրջին գլուխը Նարկիլէճեան դեղարանը (նախորդ Մաննի), և ուր ի հարկին կը կատարէ իր մասնագիտութեան վերաբերեալ գործողութիւնները։ Ամէն օր կէս օրէն ետքը հիւանդ կ՚ընդունի իր բնակարանը, Բերա, Աղա ճամի, Սագըզ Աղաճ, Թիւ 6. երեքշաբթի և շաբաթ օրերը կը գտնուի ժամը 8-10 (Ր. Ե.) Շիշլիի Մանկանց միջազգային հիւանդանոցը, և իր մասնաճիւղին մէջ, Բերա, ռուսական դեսպանատան դիմաց, Ապուտ էֆ. խան, Թիւ 22 աբարթըմանը, ժամ 10-12 (Ր. Ե.)։ Չորեքշաբթի կէս օրէ վերջ ձրի։ 40-12

ՄԱՍՆԱԳԷՏ ՋԵՐՄԱՄԻՋՈՒԹԵԱՆ

ՏՕՔԹ. ՈՒՂՈՒՐԼԵԱՆ

Գաղղիական եւ մորթային հիւանդութեանց

Երկար ժամանակ վերոյիշեալ հիւանդութիւններու իրեն մասնագիտութիւն ըրած, Տօքթ. Ուղուրլեան էֆ. որ ծանօթ է արդէն մայրաքաղաքիս Հայ բժշկական դասուն մէջ, աշխատած է բաւական երկար տարիներ Ազգ. Հիւանդանոցի և Շիշլիի Անկելանոցին մէջ։

Իրեն դիմող հիւանդները կը դարմանէ, իր գործատեղին, Սիրքէճի Թրամվայի ճամբուն Պէյլիւս լուսանկարչատան առաջին յարկը։

Խնամով և կարճ ժամանակի մէջ դարմանուիլ փափաքողները կրնան իր փորձառութեան դիմել, համակրելի բժշկին մեթօտէն օգտուելու համար։

Աղքատները ձրի։

Ծանօթ. — Ամէն տեսակ գործողութիւններ միզանցքի և արգանդի հիւանդութեանց, մասնաւոր խնամքով։ 41—15

WILSON LINE
HULL-CONSPLE-NOVOROSSISK-ODESSA

ԹՈՄԱՍ ՈՒԻԼՍԸՆ

ԱՌԱՋԻՆ ԿԱՐԳԻ ՇՈԳԵՆԱՒՔ
Ընդմէջ Հըլի, Կ. Պոլսոյ եւ Օտեսայի.

Անուանք	Թօնօ	Անուանք	Թօնօ	Անուանք	Թօնօ	Անուանք	Թօնօ	Անուանք	Թօնօ
Ալպանօ	1069	Տիտօ	4311	Հիտալկօ	1531	Մարսէլլօ	3709	Սաֆօ	1119
Ալքէթ	3607	Տօմինօ	938	Հինտու	3720	Միքատօ	3557	Տիբիս	1735
Անճէլօ	1541	Տուրօ	2383	Հօրաթիօ	1600	Միլօ	1057	Սիլվիօ	119
Աթիոսքօ	2277	Տրագօ	1713	Հումպէց	595	Մոնդեպէլլօ		Սցեբա	1203
Գասանօ	1822	Տինամօ	504	Իակօ	2354	Մուրիլլօ	3419	Թասոս	1323
Գորատինօ	1264	Էպքօ	3464	Իտասքօ	5540	Նէգա	1933	Թ. Ուիլսըն	1546
Գըֆֆալօ	4481	Էլտորատօ	1520	Ճիւնօ	1080	Օթիա	4100	Թոքիօ	3327
Գէյրօ	1371	Էցաքօ	1841	Քիէսօ	1053	Խնթացիօ	4036	Թոլէտօ	1470
Գալիբրօ	1837	Ֆիտօ	954	Քոլինօ	2307	Օրլանտօ	1535	Ուրպինօ	242
Գաբէօ	1244	Ֆինլանտ	1828	Քոնիօ	1700	Բալէրմօ	1637	Վասքօ	1914
Գազօ	1094	Ֆլամինկօ	349	Լէօ	1053	Բոլօ	510	Վոլօ	1289
Չիքակօ	2729	Ֆրանչիսքօ	4582	Լէանտրօ	2272	Բիւալծօ	3329	Վելթուցն.	2391
Սօլէթօ	1831	Կալլիլէօ	3060	Լիվորնօ	1643	Ռինալտօ	1553	Եէտօ	1350
Գոլորատօ	4235	Կիկանօ	1143	Լօրէնցօ	3191	Ռոլլօ	1613	Զէնօ	1200
Գանկօ	2905	Կօզօ	1011	Մալմօ	724	Ռօճէր	1789	Թորօ	
Գորսօ	895	Կըսանօ	1695	Մարէնկօ	1273	Ռոզալինա	136	Մայօն	

Ընդհանուր վաճառքով Հըլէն նոր հասած են.
«Օթէլլօ» շոգենաւը, Նաւապետ Ուէպսթէր։
Ընդհանուր վաճառքով Հըլէն հոս հասաւ.
«Մօրօքքօ» շոգենաւը, Նաւապետ Լարէն, ժամանեց.
«Միքատօ» շոգենաւը, Նաւապետ Շօրթ, կսպասուի.

Դիմել Գործակալներուն՝ Ֆ. ՀԻԼՏ ԷՐԻՑՑՕ
Թիւ 22—24, Քիւչիւք Միլլէթ խան, Ղալաթիա։ 11

ՕՍՄ. ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ

ԸՆԴՀ. ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ
ՀԻՄՆԵԱԼ՝ ՎԵՀ. ՍՈՒԼԹԱՆԻՆ
1892 Օգոս. 4/27 եւ 1320 Սէֆէր 20 թուակիր Ֆէրմանով

Դիմել Ընկերութեան կեդր. գրասենեակը, Ղալաթիա, Նազլը խան, Հէզարէն փողոց, Թիւ 14, Թօօբէրաթիվ վաճառատան դիմաց, կամ հետեւեալ հասցէներուն.

Պօլիս, մասնաճիւղ Օսմ. Կայս. Պանքայի Եէնի Ճամիի հրապարակ.
Պօլիս, Մ. Ի. Սատօք, Շէյխ իւլ Իսլամ խան, Պահճէ Գաբու Թիւ 10.
Պօլիս, Ապոտ պէյ և Ընկ. Վէզնէճիլէր փողոց.
Պօլիս, Գ. Ս. Այտէլօղլու, Էմին-Էօնիւ, Պահչէ Գաբու Իզմիր փողոց.
Գատըգիւղ, Ալեքսանդր Անաստասիատի շուկայի հրապարակ.
Գատըգիւղ, Մ. Ա. Անդրէա, Մօտա ճամբէսի.
Պէօյիւքտէրէ, Մ. Ա. Տէմարքի.
Բերա, Մասնաճիւղ Օսմ. Կայս. Պանքայի Մեծ Փողոց.
Շիշլի, Մ. Է. Ռոսի, Պէօյիւքտէրէ ճամբէսի, Թիւ 137.
Ղալաթիա, Մ. Ա. Բիրեանց, Թիւ 12 Թիւնէլ խան.
Մեծ Կղզի, Րէսուլ էֆ.
Մաքրիգիւղ, Մ. Ա. Անկէլիտէս, կայարանի հրապարակ.
Սան Սթէֆանօ, Բէչէճեան էֆ.։

18 Գործակալութիւնք օսմ. գլխաւոր քաղաքաց մէջ։

ՍԻՆԿԷՐ

ԿԱՅՍ. ՊԱԼԱՏԱՆ ՀԱՅԹԱՅԹԻՉ

THE SINGER MANUFACTURING Cie.

Սինկէրի կարի մեքենաները զուտ անգլ. պողպատէ շինուած ըլլալով, իրենց տոկունութեամբ այնքան գնահատուած են, որ աշխարհիս ամէն կողմը տարածուած են և բոլոր ընտանիքները, դերձակներն ու կօշկակարները լոկ Սինկէրի մեքենայ սկսած են գործածել։ Սինկէր Ընկերութիւնը ցարդ 490է աւելի պատուոյ վկայական և շքադրամ ստացած է բոլոր ցուցահանդէսներէն։

Մասնաճիւղեր բովանդակ Թուրքիոյ մէջ։

Սինկէրի մեքենաները կը ծախուին միմիայն Սինկէր Ընկերութեան վաճառատուններուն մէջ։

Բերա) 1. Մեծ փողոց, Պօն Մարշէի դիմաց, Թիւ 343 և 343 կրկին։
) 2. » » Կալաթա Սէրայի դիմաց։
Կալաթա 1. Սինկէր խան Թիւնէլի եռեւ։
) 2. Թրամվայի կայարանին դիմաց։
Պոլիս) 1. Սուլթան Համամ Թիւ 2։
) 2. Սուլթան Պայազիտ, Թրամվայի կայարանին դիմաց Թիւ 13.
Սկիւտար) Չարշը Պօյը, Թիւ 120։

Դասերը և նորոգութիւնները ձրի։ Սինկէր Ընկերութեան կեդր. վարչատեղին կը գտնուի Բերա, Մեծ փողոց, Թիւ 343 և 343 կրկին, Սարգիս պէյ Տիւզ Օղլուի տունը։ 16

ԻՒՆԻՈՆ

ՀԱՍՏԱՏԵԱԼ
Ի ՓԱՐԻԶ
1828-1829

1828
L'UNION
DE PARIS

ԿԵԴՐՈՆԱՏԵՂԻ
Ի ՓԱՐԻԶ
9, ՊԼԱՍ ՎԱՆՏՕՄ, 9

ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

ԵՐԱՇԽԱՒՈՐՈՒԹԻՒՆՔ

Դրամագլուխ և պահեստ	329	Միլիոն Ֆրանք
1906ին գանձուած ապահովագին	30	» »
Մինչեւ 1906ի վերջը հատուցեալ վնասք	480	» »

Ինչպէս այս թուանշաններէն կ՚երեւի, Ընկերութեան դրամագլուխն ու պահեստի գումարն է 329 ՄԻԼԻՈՆ ՖՐԱՆՔ որ հսկայ երաշխաւորութիւն մը կ՚ընծայէ ԻՒՆԻՕՆի ապահովագրելոց։

Արեւելքի համար մասնաւոր զեղչեալ սակացոյց. Նպաստաւոր պայմաններ՝ անհամեմատ կերպով աւելի ԳԵՐԱԶԱՆՑ քան ո՛ և է Ընկերութեան պայմանները։ Ապահովագրութեան ամէն ձեւերը ամէնէն աժան գիներով, օրինակի համար՝ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐՈՒԹԻՒՆ Ի ԴԷՊ ՄԱՀՈՒ, ՀՐԴԵՀԻ, ԴՐԱՄՕԺԻՏԻ, ևն. ևն.։

Ընկերութեան Դրամատունն է ՕՍՄԱՆԵԱՆ ԿԱՅՍԵՐԱԿԱՆ ՊԱՆՔԱՆ

Թուրքիոյ և Արեւելքի Ընդհ. Տնօրէնութիւն
Ընդհ. Տնօրէն ՍԻՄՈՆ ԳԱՅՍԷՐԼԵԱՆ
Պետ ՄԻՀՐԱՆ ՏԷՐ-ՆԵՐՍԷՍԵԱՆ

Պօլիս, Սուլթան-Համամ, Քաթըրճը Օղլու Բասաժ։

Գործակալութիւնք Թուրքիոյ գլխաւոր քաղաքաց մէջ։

COMPAGNIE ROSSIA D'ASSURANCES

ՌՕՍԻԱ

COMPAGNIE ROSSIA D'ASSURANCES

ԱՊԱՀՈՎԱԳ. ԸՆԿ.

ՌՈՒՍԻՈՅ ԿԱՅՍԵՐ 1881Ի ՀՐԱՄԱՆԱԳՐՈՎ ԱՐՏՕՆՈՒԱԾ

Ընկերութեան կեդրոնատեղին, Պետերսպուրկ, իր մասնաւոր շէնքին մէջ

Ընկերութիւնը խիստ նպաստաւոր պայմաններով ապահովագրութիւններ կը կատարէ ընդդէմ հրդեհի, ամէն տեսակ արկածներու, ճամբորդութեան պատահարներու, երկաթուղիի ու շոգենաւի մէջ, ապրանքներու փոխադրութեան ու ցուցափեղկի ապակիներու խորտակումին դէմ։

Ընկերութեան դրամագլուխ, ամբողջապէս վճարուած	10,666,666 Ֆր.
Երաշխաւորութեան գումար	187,322,000 »
Ապահովագրեալներուն վճարուած գումար	581,115,000 »
1908 տարւոյն մէջ գանձուած ապահովագին ու տոկոս	83,232,000 »

Ամէն տեսակ տեղեկութեանց համար դիմել

Կ. Պոլսոյ մասնաճիւղին, Ազարեան Եան Վօյվօտա, Ղալաթիա։

Պոլսոյ գործակալութեան, Տիլսիզզատէ խան, Աշըր Էֆէնտի ճառտէսի, Թիւ 26

Տնօրէն, Կ. Պոլսոյ մասնաճիւղին՝ Ա. ՀԻՒՐՄԻՒԶ 12

ՕՍՄԱՆԵԱՆ ԳՈՐԾԱԿԱԼՈՒԹԻՒՆ

Բարիզի մէջ հիմնուած է Օսմանեան գործակալութիւն մը, օրգան ունենալով Ասպարէզ ֆրանսերէն, թուրքերէն, ռուսերէն և հայերէն լեզուներով հրատարակուող ամսաթերթ մը որ նպատակ ունի քաղաքական և տնտեսական կապերը ամրապնդել օսմ. զանազան ցեղերու միջեւ։ Հովանաւորուած է ֆրանսացի գրագէտներու և խմբագիրներու ընկերակցութենէն որուն կը մասնակցին երեսփոխաններ, ծերակուտականներ և նախարարներ։

Բոլոր այն վաճառականները որ արտածելիք ապրանքներ ունին (գորգեղէն, մուշտակեղէն, արմտիք, հնութիւն, մորթեղէն եւն.) կարող են դիմել Օսմանեան գործակալութեան, ծախելու համար ուղղակի կամ քօմիսիօնով։ Նոյնպէս բոլոր անոնք որ Ֆրանսայէ կամ Անգլիայէ ապրանք կը ստանան՝ կարող են դիմել նոյն գործակալութեան։

Տեղեկութիւնները կը հաղորդուին ձրիաբար։

Ներկայացուցիչներ կ՚ուզուին Թուրքիոյ ծովեզերեայ և կեդրոնական քաղաքներէն։

Առեւտրական գործերու համար դիմել Ա. Ղումրուեանց և Ընկ. Թիւ 62 տ՚Օրսէլ փողոց, Բարիզ (62, Rue d'Orsel, Paris), իսկ խմբագրական գործերու համար Ա. Ղումրուեանց և Լըրիկօլէ, 18 Թիւ, Վինեօն փողոց, Բարիզ (18 rue Vignon, Paris.) 12—11

ԱՐԵՒԵԼՔԻ ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԵԱՆ

ՊԱՅՄԱՆՆԵՐԸ

Պոլսոյ համար Բօսթ Լօքալ տրկն.		108	ղր.
» » »	վեցամս.	60	»
Գաւառներու համար տրկն.		108	»
» »	վեցամսեայ	60	»
Արտասահմանի հմր. տարեկան		35	ֆր.
» »	վեցամսեայ	20	»

Թղթատարի ծախքը մեր վրայ. հասցէի փոփոխման համար 2 ղրշ.. բաժնեգինները անպայման կանխիկ, ծանուցումներն առանձին կը սակարկուին. դրամ ղրկելու ամենադիւրին եւ աժան միջոցը Մանտաբօսթն է։

ՎԵՐԼՈՒԾՈՒՄԸ ՑՈՅՑ ՏՈՒԱՒ ԹԷ

Médaille d'Or Paris 1889
FARINE LACTÉE NESTLÉ
Aliment complet pour les Enfants

ՆԷՍԼԷԻ ԿԱԹԸ

Իսկապէս կատարեալ սնունդ մը կը կազմէ. բժիշկներուն եւ մայրերուն միաձայն վճռին համաձայն

ՆԷՍԼԷԻ ԿԱԹԸ

Թանկագին սնունդ մըն է տղոց եւ ծերունիներու համար։

50 31

ՔԱՌԱՍՈՒՆ ՏԱՐԻՆԵՐԷ Ի ՎԵՐ
ՃԱՆՉՑՈՒԱԾ Է

Միլքմէյտ Պրէնտ

MILKMAID BRAND

Սուիս Միլք

ԱՇԽԱՐՀԻ ԱՌԱՋՆԱԿԱՐԳ
ՍՆՈՒՆԴՆ Է

Ամեն անոնք որ գործածած են այս կաթը՝ կ՚ընդունին որ

ՄԻԼՔՄԷՅՏ ՊՐԷՆՏ ՍՈՒԻՍ ՄԻԼՔԸ

ԼԱՒԱԳՈՅՆ Է ՏՂՈՑ ՀԱՄԱՐ
ԿԵՆՍԱԿԱՆ՝ ԾԵՐԱԿՈՒՐԻ ՀԱՄԱՐ
ԵՒ ԱՄԷՆՈՒՆ ԱԼ ՕԳՏԱԿԱՐ

50—32

Արտօնատէր ԳԱՐԵԳԻՆ ՓՕԶԱՃԵԱՆ